

[Voigt]

Så vil jeg gerne citere fra Horsens Folkeblad, hvor tidligere forsvarsminister, hr. Brøndum skrev den 10. oktober:

»I Christianias lune herskerboliger er der den varme åbenhed, som drømmen næres af. Udenfor er der, som der hele tiden mere eller mindre har været – kun et skraldespandssamfund, hvor vold og narko hersker.«

Jeg vil også gerne citere, hvad Aalborg Stiftstidende skrev den 14. oktober 1978:

»Ud i den smukke sensommerdis synes de sidste rester af fællesskabets rygstød at være fordultet. Efterladende en hørn af menneskelig elendighed omkring heroinhandlerne.«

Jeg vil også gerne citere, hvad Dagbladet fra Holstebro skrev den 21. oktober 1978:

»Derfor bør det danske samfund tage sig sammen til at fjerne denne kræftsvulst så hurtigt som muligt. Det indre sammenbrud i Christiania kan forhåbentlig vække politikere til dåd.«

Det er udtryk, som er blevet påtalt her i dag som uværdige. Jeg vil gøre opmærksom på, at det er ikke Ekstra Bladet, jeg har citeret fra, det er en upolitisk, seriøs avis som Aalborg Stiftstidende, det er to aviser, som tilhører venstrepressens bureau, og som beteges som seriøse. Altså må jeg sige til de dagblade, der er citeret her i betækningsbidraget: de er uværdige i deres sprogbrug, de forsimples det danske sprog, de trækker det ned på et niveau, hvor det ikke hører hjemme. Jeg beder de dagblade lægge sig formandens ord på sinde, når de fremtidigt skriver i deres aviser.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Jeg kan på baggrund af hele forhandlingen kun beklage, at enkelte medlemmer af dette ting søger at finde enhver vej til at forsimple det sprog, der føres her i tinget.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes, idet 47 stemte for, 127 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Den sidste sag på dagsordenen var:

268 Ft

4) Fortsættelse af tredje behandling af:

Forslag til finanslov for 1979.

(Lovforslag nr. L 1. Fremsat 3/10 78. Første behandling 5/10 78. Betænkning 12/10 78. Anden behandling 7/11 78. Tillægsbetænkning 22/11 78. Foregående del af tredje behandling (forhandling om ændringsforslagene) 13/10 78).

I tillægsbetænkningen var der stillet 564 ændringsforslag (nr. 1–564).

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 1 ændringsforslag (nr. 565) af Palle Simonsen (KF).

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 8 ændringsforslag (nr. 566–573) af Grethe Philip (RV).

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 48 ændringsforslag (nr. 574–621) af finansministeren.

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 3 ændringsforslag (nr. 622–624) af Steen Folke (VS).

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 1109 ændringsforslag (nr. 1001–2109) af Svend Andersen (Rosk. a.) (FP) og Glensgård (FP).

Følgende af ovennævnte ændringsforslag var taget tilbage: nr. 5, 56, 102, 129, 213, 254, 308, 483 og 567.

(Tillægsbetænkningen med bilag og ændringsforslagene uden for betænkningen er optaget i Folketingstidende, tillæg D).

Formanden:

Det er nu afstemningen over ændringsforslagene, det drejer sig om. Alle medlemmer ved jo fra tidligere lignende lejligheder, at det er en lidt anstrengende øvelse, vi står over for, og jeg beder om, at der er så megen ro i salen, at det ikke bliver unødigt svært både for medlemmerne og for staben heroppe at finde ud af, hvordan der stemmes, så vi kan være helt sikre på resultaterne.

Man gik til afstemning om ændringsforslagene.

Afstemning

Til § 1. Skatter og afgifter.

Ændringsforslag nr. 1001

forkastedes, idet 26 stemte for, 149 imod.

Med undtagelse af ændringsforslag nr. 1024, 1069-1071, 1083, 1107, 1259, 1314, 1395, 1672, 1825, 1876, 1905, 1910, 1921, 1961, 1989 og 1990 betragtedes de øvrige ændringsforslag stillet af Svend Andersen (Rosk. a.) og Glensgård som forkastet uden afstemning.

Formanden:

Af de nu nævnte ændringsforslag er afstemning om ændringsforslag nr. 1876 og 1961 begæret nu, og vi holder derfor en kort pause, så ordførerne kan orientere sig om, hvad disse forslag drejer sig om. De kommer til afstemning senere.

Ændringsforslag nr. 574
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 575-577
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 og 3
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 578-588
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes, idet 12 stemte for, 155 imod; 6 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 5 var taget tilbage.

Underændringsforslag nr. 1024
forkastedes, idet 44 stemte for, 130 imod.

Ændringsforslag nr. 589 og 590
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6
forkastedes, idet 24 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 7
forkastedes, idet 24 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 591
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 592
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9
forkastedes, idet 24 stemte for, 149 imod.

Til § 2.01. Statsbanerne.

Ændringsforslag nr. 10
forkastedes, idet 6 stemte for, 167 imod.

Ændringsforslag nr. 11
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 12 betragtedes som bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsforslag nr. 11.

Ændringsforslag nr. 13
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 14
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 15
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 16 betragtedes som bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsforslag nr. 15.

Ændringsforslag nr. 17 og 18
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 19
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 20 og 21
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 22
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 23
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 24–29
vedtoges uden afstemning.

Til § 2.02. Post- og telegrafvæsenet.

Ændringsforslag nr. 30
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 31
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 32
forkastedes, idet 18 stemte for, 156 imod.

Ændringsforslag nr. 33
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 34
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 35
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 36
forkastedes uden afstemning.

Til § 2.03. Statshavnene m.m.

Ændringsforslag nr. 37
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 38
vedtoges uden afstemning.

Til § 2.02. Københavns lufthavnsvæsen.

Ændringsforslag nr. 39
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 40
vedtoges uden afstemning.

Til § 2.05. Øvrige statslufthavne.

Ændringsforslag nr. 41
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 42 og 43
vedtoges uden afstemning.

Til § 2.08. Den kgl. grønlandske handel

Ændringsforslag nr. 44
forkastedes, idet 32 stemte for, 142 imod.

Ændringsforslag nr. 45–50
vedtoges uden afstemning.

Til § 2.10. Bornholmstrafikken.

Ændringsforslag nr. 51
vedtoges uden afstemning.

Til § 2.11. Statsbroen Store Bælt.

Ændringsforslag nr. 52 og 53
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 54
vedtoges med 142 stemmer mod 32.

Ændringsforslag nr. 55
vedtoges uden afstemning.

Til § 3. Rentekonto.

Ændringsforslag nr. 1069
forkastedes, idet 38 stemte for, 136 imod.

Ændringsforslag nr. 593
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1070
forkastedes, idet 38 stemte for, 136 imod.

Ændringsforslag nr. 594
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1071
forkastedes, idet 26 stemte for, 148 imod.

Ændringsforslag nr. 595
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 56 var taget tilbage.

Til § 4. Adskillige indtægter.

Ændringsforslag nr. 57
forkastedes uden afstemning.

Til § 5. Hendes Majestæt Dronningen.

Ændringsforslag nr. 58
forkastedes uden afstemning.

Til § 6. Medlemmer af det kgl. hus.

Ændringsforslag nr. 59
forkastedes uden afstemning.

Til § 8. Statsministeriet.

Ændringsforslag nr. 60
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 61
forkastedes, idet 32 stemte for, 142 imod.

Ændringsforslag nr. 62
vedtoges uden afstemning.

Til § 9. Ministeriet for Grønland.

Ændringsforslag nr. 63
forkastedes, idet 6 stemte for, 168 imod.

Ændringsforslag nr. 1083
forkastedes, idet 26 stemte for, 148 imod.

Ændringsforslag nr. 64-92
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 93
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 94-99
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 100
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 101
vedtoges uden afstemning.

Til § 10. Udenrigsministeriet.

Ændringsforslag nr. 596
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 102 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 103
forkastedes, idet 37 stemte for, 136 imod.

Ændringsforslag nr. 104
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 105
forkastedes, idet 55 stemte for, 119 imod.

Ændringsforslag nr. 106-111
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 565
forkastedes, idet 41 stemte for, 127 imod; 6
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 112
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 113
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 114
forkastedes, idet 6 stemte for, 158 imod; 11
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 115 og 116
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 117
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 118
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 119
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 120
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 121
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1107
forkastedes, idet 26 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 622
forkastedes, idet 18 stemte for, 157 imod.

Ændringsforslag nr. 122
forkastedes, idet 50 stemte for, 125 imod.

Ændringsforslag nr. 597
vedtoges med 113 stemmer mod 51; 11 stem-
te hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 123
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 124-126
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 127
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 128
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 598
vedtoges med 139 stemmer mod 31; 5 stemte
hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 129 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 130
forkastedes uden afstemning.

Til § 11. Landbrugsministeriet.

Ændringsforslag nr. 131–133
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 134
forkastedes, idet 7 stemte for, 162 imod; 6
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 135 og 599
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 136
forkastedes, idet 24 stemte for, 151 imod.

Ændringsforslag nr. 137
forkastedes, idet 32 stemte for, 143 imod.

Ændringsforslag nr. 138
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 139 og 140
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 141
forkastedes, idet 37 stemte for, 138 imod.

Ændringsforslag nr. 142–153
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 154
forkastedes, idet 37 stemte for, 138 imod.

Ændringsforslag nr. 155
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 156
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 157
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 158–165
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 166
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 167–171
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 172 og 173
vedtoges uden afstemning.

Til § 12. Fiskeriministeriet.

Ændringsforslag nr. 174
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 175
forkastedes, idet 32 stemte for, 143 imod.

Ændringsforslag nr. 176–178
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 179–182
vedtoges uden afstemning.

Til § 13. Indenrigsministeriet.

Ændringsforslag nr. 183–185
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 186
forkastedes, idet 24 stemte for, 149 imod; 1
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 187
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 188 og 189
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 190
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 191

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 193
forkastedes, idet 24 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 192
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 194–199
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 200
forkastedes, idet 18 stemte for, 157 imod.

Ændringsforslag nr. 201–203
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 204
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 205–211
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 212
forkastedes, idet 37 stemte for, 138 imod.

Til § 14. Boligministeriet.

Ændringsforslag nr. 213 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 600 og 214
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1259
forkastedes, idet 26 stemte for, 144 imod;
5 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 215
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 216–219
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 220–223
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 224
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 225
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 226
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 227
forkastedes, idet 12 stemte for, 157 imod; 6
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 228
forkastedes, idet 7 stemte for, 157 imod; 11
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 229
forkastedes, idet 18 stemte for, 157 imod.

Ændringsforslag nr. 230 og 231
forkastedes uden afstemning.

Til § 15. Socialministeriet.

Ændringsforslag nr. 232
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 233
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 234–242
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1314
forkastedes, idet 26 stemte for, 137 imod; 12
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 243
forkastedes, idet 50 stemte for, 125 imod.

Ændringsforslag nr. 244
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 245
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 246
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 247
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 248 og 601
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 249

forkastedes, idet 18 stemte for, 157 imod.

Ændringsforslag nr. 566

forkastedes, idet 32 stemte for, 143 imod.

Ændringsforslag nr. 250

forkastedes, idet 27 stemte for, 142 imod; 6 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 251

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 252 og 253

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 623

forkastedes, idet 30 stemte for, 144 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 254 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 255

forkastedes, idet 30 stemte for, 145 imod.

Ændringsforslag nr. 256

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 257-259

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 260

forkastedes, idet 30 stemte for, 145 imod.

Ændringsforslag nr. 261

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 262

forkastedes, idet 39 stemte for, 136 imod.

Ændringsforslag nr. 263

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 264

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 265

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 266

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 602 og 603
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 567 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 267

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 268 og 269

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 270

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 271-273

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 274

forkastedes, idet 18 stemte for, 156 imod.

Ændringsforslag nr. 604

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 275

forkastedes, idet 15 stemte for, 159 imod.

Ændringsforslag nr. 276

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 277

forkastedes, idet 24 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 605

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg skal her afbryde afstemningen om ændringsforslagene og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 14.00.

Mødet udsat kl. 12.18

Mødet genoptaget kl. 14.00

Afstemningen om ændringsforslagene genoptoges.

Til § 16. Ministeriet for offentlige arbejder.

Ændringsforslag nr. 278-283

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 284
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 285
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 286
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 287–290
vedtoges uden afstemning.

Til § 17. Handelsministeriet.

Ændringsforslag nr. 291 og 292
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 293
forkastedes, idet 37 stemte for, 134 imod.

Ændringsforslag nr. 294
forkastedes, idet 8 stemte for, 165 imod.

Ændringsforslag nr. 295
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 296
forkastedes, idet 37 stemte for, 136 imod.

Ændringsforslag nr. 1395
forkastedes, idet 32 stemte for, 141 imod.

Ændringsforslag nr. 297
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 298 og 299
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 300
forkastedes, idet 24 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 301
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 302–305
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 306 og 307
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 606

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 308 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 607
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 309
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 310
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 311 og 312
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 313, 314, 608, 315 og 316
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 317
forkastedes, idet 24 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 318 og 319
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 320
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 321–325
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 326
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 327 og 328
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 329
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 568
forkastedes, idet 31 stemte for, 137 imod; 5
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 330 og 331
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 332–334
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 569
forkastedes, idet 20 stemte for, 147 imod; 6
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 335-338
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 339 og 340
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 341
forkastedes, idet 41 stemte for, 132 imod.

Ændringsforslag nr. 342 og 343
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 344
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 609
vedtoges med 123 stemmer mod 50.

Til § 18. Justitsministeriet.

Ændringsforslag nr. 345-350
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 351
forkastedes, idet 6 stemte for, 143 imod; 24
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 624
forkastedes, idet 18 stemte for, 155 imod.

Ændringsforslag nr. 352
forkastedes, idet 29 stemte for, 137 imod; 7
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 353
forkastedes, idet 61 stemte for, 99 imod; 13
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 354-356
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 357
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 358
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 359
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 360
forkastedes, idet 20 stemte for, 143 imod; 7
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 361
vedtoges uden afstemning.

Til § 19. Kirkeministeriet.

Ændringsforslag nr. 362
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 363 og 364
vedtoges uden afstemning.

Til § 20. Undervisningsministeriet.

Ændringsforslag nr. 365-367
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 368
forkastedes, idet 18 stemte for, 154 imod.

Ændringsforslag nr. 570
forkastedes, idet 24 stemte for, 147 imod.

Ændringsforslag nr. 369-378
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 379
forkastedes, idet 40 stemte for, 131 imod.

Ændringsforslag nr. 380
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 571
forkastedes, idet 30 stemte for, 141 imod.

Ændringsforslag nr. 381
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 382
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 383-386
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 387
forkastedes, idet 18 stemte for, 154 imod.

Ændringsforslag nr. 388
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 389
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 390-392
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 393
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 394
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 395
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 396 og 397
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 398
forkastedes, idet 18 stemte for, 153 imod.

Ændringsforslag nr. 399
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 400
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 401
forkastedes, idet 41 stemte for, 132 imod.

Ændringsforslag nr. 402
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 403-407
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 408
forkastedes, idet 41 stemte for, 132 imod.

Ændringsforslag nr. 409-411
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1672
forkastedes, idet 26 stemte for, 144 imod.

Ændringsforslag nr. 412-420
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 421
forkastedes, idet 24 stemte for, 143 imod; 6
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 422-425
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 426
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 427-430
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 431
forkastedes, idet 42 stemte for, 131 imod.

Ændringsforslag nr. 432
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 433-435
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 436
vedtoges med 143 stemmer mod 30.

Ændringsforslag nr. 437-439
vedtoges uden afstemning.

Til § 21. Ministeriet for kulturelle anliggender.

Ændringsforslag nr. 440
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 441
forkastedes, idet 38 stemte for, 136 imod.

Ændringsforslag nr. 442
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 443
forkastedes, idet 34 stemte for, 140 imod.

Ændringsforslag nr. 444
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 445
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 446
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 447
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 448
vedtoges med 144 stemmer mod 30.

Ændringsforslag nr. 449
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 450
forkastedes, idet 24 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 451 og 452
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 453
forkastedes, idet 24 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 572
forkastedes, idet 36 stemte for, 138 imod.

Ændringsforslag nr. 454-456
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 457
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 458 og 459
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 460
forkastedes, idet 32 stemte for, 143 imod.

Ændringsforslag nr. 1825
forkastedes, idet 38 stemte for, 137 imod.

Ændringsforslag nr. 461
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 462 og 463
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 464 og 465
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 466
forkastedes, idet 32 stemte for, 142 imod.

Ændringsforslag nr. 467
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 468
forkastedes, idet 55 stemte for, 119 imod.

Ændringsforslag nr. 469
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 470 og 471
vedtoges uden afstemning.

Til § 22. Forsvarsministeriet.

Ændringsforslag nr. 472
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 473
forkastedes, idet 18 stemte for, 155 imod; 1
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 474
forkastedes, idet 18 stemte for, 155 imod; 1
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 475 og 476
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 477
forkastedes, idet 11 stemte for, 155 imod; 8
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 478
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 479-481
vedtoges uden afstemning.

Til § 23. Finansministeriet.

Ændringsforslag nr. 1876
forkastedes enstemmigt med 175 stemmer.

Ændringsforslag nr. 482
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 610
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 483 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 611
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 484
forkastedes, idet 41 stemte for, 134 imod.

Ændringsforslag nr. 485
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 486
forkastedes, idet 41 stemte for, 134 imod.

Ændringsforslag nr. 487
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 488
forkastedes, idet 24 stemte for, 151 imod.

Til § 24. Ministeriet for skatter og afgifter.

Ændringsforslag nr. 489
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 490
forkastedes, idet 25 stemte for, 145 imod; 5
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 491
vedtoges uden afstemning.

Til § 25. Økonomiministeriet.

Ændringsforslag nr. 492
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1905
forkastedes, idet 31 stemte for, 144 imod.

Ændringsforslag nr. 493
vedtoges uden afstemning.

Til § 26. Pensionsvæsenet.

Ændringsforslag nr. 494
forkastedes uden afstemning.

Til § 27. Miljøministeriet.

Ændringsforslag nr. 1910
forkastedes, idet 26 stemte for, 148 imod.

Ændringsforslag nr. 495-500
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1921
forkastedes, idet 26 stemte for, 146 imod.

Ændringsforslag nr. 501-503
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 504
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 505 og 506
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 507
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 508
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 509
forkastedes, idet 7 stemte for, 160 imod; 6
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 510
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 573
forkastedes, idet 30 stemte for, 143 imod.

Ændringsforslag nr. 511
forkastedes uden afstemning.

Til § 28. Arbejdsministeriet.

Ændringsforslag nr. 512-515
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 516
forkastedes, idet 19 stemte for, 151 imod; 5
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 517
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 518 og 519
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 520
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 521-523
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 524
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 525
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 526 og 612
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1961
forkastedes enstemmigt med 175 stemmer.

Ændringsforslag nr. 613, 614 og 527-529
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 530
forkastedes, idet 18 stemte for, 157 imod.

Ændringsforslag nr. 531
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 615, 532 og 533
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 534
vedtoges med 142 stemmer mod 27; 6 stemte
hverken for eller imod.

§ 30. *Bevægelserne på statens formue- og kapitalkonti.*

Ændringsforslag nr. 616-618
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1989
forkastedes, idet 26 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 535 og 1990
forkastedes, idet 44 stemte for, 131 imod.

§ 32. *Tekstanmærkninger.*

Ændringsforslag nr. 536-540
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 619 og 541-543
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 544
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 545 og 546

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 547
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 548
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 549
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 550-553 og 620
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 554 og 555
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 556, 621 og 557
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 558
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 559-561
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 562
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 563 og 564
vedtoges uden afstemning.

Hermed sluttede afstemningen om ændringsforslagene.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Formanden:

Som tidligere sagt er det hensigten, at ordførerne taler i dag første gang, og at vi så fortsætter debatten i morgen kl. 10.

Forhandling

Camre (S):

Folketinget har nu behandlet ændringsforslagene til finanslovsforslaget for 1979, og vi står klar til at vedtage det endelige forslag.

Formanden:

[Formanden]

De medlemmer, der eventuelt ikke kan høre, hvad der bliver sagt, vil kunne læse det i fortrykket i løbet af nogle dage.

Camre (S):

Der har været talt meget om den økonomiske krise og om kriseforanstaltninger, og i store dele af befolkningen er der måske en tilbøjelighed til at se mere dystert på den økonomiske politik, som regeringen fremlægger, end hvad rimeligt er. Der bør ikke skabes myter om vores økonomiske situation, hverken myter, der farver situationen for lys, eller myter, der farver situationen for mørk. Derfor er det vigtigt for os at give en så nøje beskrivelse af dette finanslovsforslag som muligt.

Partierne længst til højre vil kritisere finanslovsforslaget for at være for ekspansivt. Man vil sikkert tale om letsindighed og fastholde, at der burde være sket større nedskæringer. Partierne til venstre for os vil tale om en arbejdsløshedspolitik, der sætter hensynet til betalingsbalancen højere end hensynet til beskæftigelsen, og vi kender jo den slags taler. Men ingen af parterne har ret. Jeg skal søge kort at fremdrage nogle hovedtal.

Ser vi først på de samlede nettoudgifter på drifts-, anlægs- og udlånsposterne, så kan vi slå fast, at de med over 109 mia kr. er højere end nogen sinde før. Stigningen i forhold til det foregående finansår er på ikke mindre end 11½ pct. i løbende priser og ca. 4 pct. i faste priser. Ser vi på indtægterne, så er totaltallet ca. 95½ mia kr. eller godt 7 pct. mere end året før. Underskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet er også større end nogen sinde før, nemlig 13,6 mia kr. mod 8,6 mia kr. året før, altså en meget betydelig stigning, hele 5 mia kr. Bruttokasseunderskuddet vokser fra 27,2 mia kr. i 1978 til 39 mia kr. i 1979.

Under debatten om ændringsforslagene fremhævede jeg, at de justeringer af den økonomiske politik, som er gennemført efter etableringen af regeringssamarbejdet, ikke med nogen rimelighed kan betegnes som nedskæringspolitik. Nok er der foretaget nedskæringer på 1½ mia kr. brutto på nogle udgiftsposter, men andre udgifter er forøget, og netto-virkningen er, at udgifterne kun er 40 mill. kr. mindre end beregnet i finanslovsforslaget, som første gang blev fremsat i august måned.

Tager man hensyn til den usikkerhed, der ifølge sagens natur må knytte sig til en hel del af de økonomiske forhold, der ligger bag ved tallene, må man sige, at de samlede udgifter er lige så store som forventet ved finanslovsforslagets fremsættelse.

Vi må altså slå fast, at underskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsposterne, som er det bedste enkle udtryk for statsbudgettets ekspansive virkning, altså de aktivitetsskabende virkninger, er det største nogen sinde i vores historie, og at det også, når vi regner i faste priser, er udtryk for en meget stærk forøgelse af de aktivitetsskabende virkninger i forhold til året før og i forhold til det foregående år igen.

Den beskæftigelsesplan, som aftaltes i august 1977, er således også fuldt indarbejdet i finanslovsforslaget.

Der er grund til bekymring over, at der på trods af et så ekspansivt budget stadig vil være tale om arbejdsløshedstal på over 150.000. Det understreger, at arbejdsløsheden ikke kan bekæmpes alene ved hjælp af en ekspansiv økonomisk politik; der er behov for mere specielle og fintmærkende midler. Vi har derfor med tilfredshed noteret arbejdsministerens bestræbelser på at etablere en mere effektiv arbejdsanvisning.

Jeg finder samtidig grund til at nævne, at den ekspansive økonomiske politik, vi har ført under de seneste års økonomiske tilbage-slag, har haft en gunstig beskæftigelses-virkning. Hvis vi sammenligner beskæftigelsessituationen i november 1973 med november 1977 – altså situationen, før oliekrisen slog igennem, da vi havde fuld beskæftigelse, med situationen efter – så finder vi, at den samlede arbejdsstyrke er vokset fra 2.446.300 til 2.578.900, altså vokset med 132.600 mennesker. Det samlede antal beskæftigede er i samme tidsrum steget med 22.500. Det betyder, at der af tilgangen til arbejdsmarkedet er ca. 110.000, som ikke har fået beskæftigelse. Vores problem må altså siges at være, at tilgangen af nye arbejdspladser ikke har været stor nok til at optage hele tilgangen af mennesker, men beskæftigelsen er altså vokset med 22.500 personer. Jeg synes, det bør slås fast over for de dommedagsprædikener, der lyder om, at beskæftigelsen er gået tilbage.

De ændringer af den økonomiske politik, som blev aftalt mellem venstre og socialdemokratiet ved etableringen af regeringssam-

[Camre]

arbejdet, er altså en beskæftigelsesfremmende, ekspansiv politik. Underskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet er ganske vist 2,3 mia kr. mindre nu end på det finanslovsforslag, som den daværende, socialdemokratiske mindretalsregering fremlagde i august, men jeg vil gerne gentage, at den socialdemokratiske regering dengang gjorde klart, at man ikke ville gennemføre finanslovsforslaget uden en nedsættelse af underskuddet. Påstanden om, at den økonomiske politik, der er gennemført efter regeringssamarbejdet, er et brud med socialdemokratiets politik, må altså siges at hvile på psykologiske forhold og ikke på reelle økonomiske vurderinger.

Ved det indhold, finansloven nu får, vil underskuddet på betalingsbalancen i 1979 forventeligt stige i forhold til i år, hvor underskuddet bliver på 7-7½ mia kr. eller 2½-3 mia kr. mindre end i 1977. Dette forhold illustrerer helt klart Danmarks permanente økonomiske problem: hvis vi søger at ekspandere vores økonomi for stærkt, så vil den forøgede efterspørgsel meget hurtigt føre til vanskeligheder med at finansiere underskuddet på betalingsbalancen.

Der kan ved denne lejlighed være god grund til at omtale især to forhold, som ofte giver anledning til spørgsmål i den offentlige debat om vores økonomiske politik. Det første spørgsmål er, hvorfor vi ikke mere radikalt søger at bringe vores underskudsproblem ud af verden, altså hvorfor vi ikke gennemfører en hestekur. Nu er det jo en velkendt gammel overtro, at jo værre en medicin smager, jo bedre virker den, men det er kun overtro. Men alligevel, dens grundtankegang synes at gå igen i mange menneskers syn på økonomisk politik, idet det dog er sådan, at en ikke-velsmagende medicin primært anbefales til andre end én selv.

Økonomisk politik handler nok på overfladen om nogle tørre tal og måske til dels svært forståelige sammenhænge, men under denne overflade er den økonomiske politik afgørende for menneskers tryghed og velfærd, den er afgørende for, om mennesker er beskæftigede eller ledige, den er afgørende for, om mennesker får en rimelig social, uddannelsesmæssig og kulturel udvikling, den er afgørende for menneskers fysiske og psykiske velfærd, og derfor er den en meget vigtig del af de rammer, som danner hvert enkelt menneskes liv.

Som socialdemokrater ønsker vi at forme disse rammer, så vi skaber den størst mulige velfærd for flest mulige mennesker, og vi er overbevist om, at lighed i fordelingen af goderne er afgørende. Denne lighed må tilstræbes mellem os og folkene i de fattigere lande såvel som indbyrdes mellem mennesker inden for vore egne grænser. Derfor kan og vil vi ikke gennemføre en hård økonomisk strammingspolitik med et statsbudget, der har balance mellem indtægter og udgifter. Det ville drastisk øge ledigheden og på en lang række områder i vort samfund kuldkaste menneskers dispositioner og dermed deres levevilkår. Hvis man gennem en sådan politik opnåede fordele for balancen i udenrigshandelen, så ville til gengæld de menneskelige omkostninger vise sig så høje, at de i lang tid ikke kunne afhjælpes gennem de fordele, som den forbedrede betalingsbalance havde givet.

Det andet spørgsmål, som bør besvares, er, om denne finanslov gør noget og gør nok ved det grundlæggende ubalanceproblem, der vitterligt er i dansk økonomi. Det er en kendsgerning, at vi ikke siden 1963 har haft et overskud i samhandelen med udlandet. Det er også en kendsgerning, at rente- og afdragsbyrden på vores udlandsgæld er en voksende belastning, og vi kan ikke vedvarende gældsætte os. Afgørende for, om vi i de kommende år kan mindske underskuddene og efterhånden vende dem til overskud, er, at vi holder igen på vores indkomstudvikling og herunder ikke mindst på de indkomster og det forbrug, der ikke ligger en arbejdsmæssig indsats bag. Jeg tænker naturligvis især på de indkomst- og forbrugsmuligheder, som stammer fra salg eller belåning af fast ejendom, som i disse år har alt for store prisstigninger. Vi må modvirke et samlet forbrug, der går ud over vores egen produktions størrelse, og som derfor må finansieres ved at låne i udlandet. Denne politik skal realiseres uden at ofre beskæftigelsen for meget store befolkningsgrupper.

Den likviditet, som den finanslov, vi nu vedtager, vil skabe, agter regeringen at neutralisere i noget omfang gennem optagelse af indenlandske statslån. Det er en disposition, vi i socialdemokratiet er enige i. Men det er ikke muligt alene gennem finanspolitikken og pengepolitikken at sikre en rimelig udvikling. Afgørende for, at betalingsbalanceun-

[Camre]

derskuddet ikke igen tager betydeligt til i 1979, er derfor, om vi formår at holde stigningen i alle indkomster inden for meget forsigtige rammer. Mens en økonomisk stramning alene gennemført ved hjælp af finanspolitiske og pengepolitiske virkemidler i denne situation vanskeligt kan undgå at få negative følger for beskæftigelsen, så er det ikke tilfældet med indkomstpolitiske foranstaltninger. Vi er i dag i en situation, hvor mere omfattende indkomstforøgelser ikke giver en øget realløn for lønmodtagerne. Større indkomstforøgelser vil i vidt omfang blive opslugt af prisstigninger og skattestigninger og samtidig forringe vores konkurrenceevne i forhold til udlandet, således at øget ledighed er en uundgåelig følge.

Hertil kommer, at øgede pris- og indkomststigninger bevirker en forøgelse af formueskævheden, fordi den især kommer ejere af værdifast realkapital til gode.

Det er helt afgørende for vores økonomiske udvikling, hvorledes konjunkturforløbet i udlandet former sig. Der er ikke grundlag for at tro, at industrilandenes økonomiske vækst i 1979 vil blive ret meget forskellig fra 1978. De økonomiske problemer i industrilandene har en betydelig lighed fra land til land, og vi må gøre os klart, at vi derfor er helt afhængige af udviklingen i disse lande og af forholdet mellem disse landes og vores omkostningsniveau. Ubalancen i dansk økonomi hænger sammen med, at vores indkomstniveau er højt i forhold til udlandets; derfor kan vores hjemlige produktion ikke tilfredsstille vores efterspørgsel, ligesom en tilstrækkelig forøgelse af vores eksportindtægter umuliggøres af, at vores konkurrenceevne ikke er så god, som vi kunne ønske.

En bekæmpelse af dansk økonomis ubalanceproblem er således en opgave, som dels må løses ved en langsigtet politik, dels må løses i et internationalt samarbejde. Vi må altså søge at føre en stabil, fast og vedvarende økonomisk politik omfattende såvel finanspolitik og pengepolitik som indkomstpolitik. Vi må ikke i de kommende år under indtryk af en mulig kortvarig positiv udvikling igen give slip på styretøjet og lade privat og offentligt forbrug tage fart. Gør vi det alligevel, ender vognen i grøften.

Det ville være uansvarligt at påtage sig landets politiske ledelse i en tid med så alvorlige økonomiske problemer her og i den

øvrige verden, hvis man stod uden sikkerhed for at kunne få et flertal for sin politik og uden rimeligt grundlag for at føre denne politik langsigtet. Denne finanslovbehandling har med al ønskelig tydelighed vist, at der ikke er mulighed for at skabe et andet flertal end det, socialdemokratiet tog initiativ til at skabe ved regeringsaftalen med venstre. Der er ikke saglig grund i den økonomiske virkelighed til at føre en afgørende anden økonomisk politik i dette land end den, som kommer til udtryk i det foreliggende finanslovsforslag og de dertil knyttede øvrige økonomisk-politiske initiativer. Vores økonomiske politik er jo netop under denne finanslovbehandling blevet afvist af nogle af de partier, som fra visse sider hævdes at kunne deltage i et alternativt flertal. Disse partier vil markere deres afstandtagen så stærkt, at de stemmer imod finanslovsforslaget. Vi må derfor slå fast, at der ikke findes noget alternativt flertal for en politik, som socialdemokratiet kan stå bag ved.

Jeg nævnte for vores økonomiske afhængighed af udlandet og behovet for et internationalt samarbejde om de økonomiske kriseproblemer. Vi er i Danmark på mange måder begunstiget i forhold til selv de lande, vi sammenligner os med og samarbejder med i EF. Vi har således en højere levestandard end de allerfleste andre folk, selv i Europa, men de økonomiske vanskeligheder har en fælles baggrund og derfor også i vidt omfang fælles følger for alle industrilandene.

Netop fordi de økonomiske vilkår med alle deres påvirkningsflader er så afgørende for menneskers tilværelse både på de materielle og de holdningsmæssige områder, som jeg omtalte før, betyder den økonomiske udvikling noget helt afgørende for de politiske systemer i landene og dermed i sidste instans for demokratiets overlevelse, for krig eller fred. Der er intet grundlag for at undervurdere alvoren i de økonomiske strukturændringer, der finder sted i verden i disse år, og ej heller for at undervurdere deres politiske følgevirkninger, og vi må se i øjnene, at vi på godt og ondt er afhængige af disse ændringer.

Derfor er det en nødvendighed, at vi deltager i det internationale økonomiske samarbejde, hvor vi har mulighed derfor. Vi er afhængige, uanset om vi vil eller ej, og derfor må vi også gøre, hvad der er muligt for at

[Camre]

deltage i beslutningsprocessen og få problemerne løst. På denne baggrund finder socialdemokratiet det også værdifuldt, at Danmark deltager aktivt i bestræbelserne på at etablere et nyt europæisk valutarisk samarbejde.

Vi må på baggrund af en nøje vurdering af indholdet af den nye 1979-finanslov konstatere, at den i videst muligt omfang afspejler den økonomiske politik, som socialdemokratiet anser for rigtig og nødvendig i disse år. Jeg skal på den socialdemokratiske gruppes vegne opfordre til at stemme ja til den nye finanslov, således at et bredt politisk flertal for finansloven kan bidrage til det fælles ønske om stabilitet.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Jeg skal indledningsvis, da der åbenbart har bredt sig en vis undren over, at fremskridtspartiet har stemt imod to af sine egne ændringsforslag, prøve at forklare årsagen hertil.

Hvad det første forslag angår, nemlig ændringsforslag nr. 1876, så var der i dette forslag nogle besparelser, som ville påvirke lønmodtagernes realløn i negativ retning. Da vores ændringsforslag om at gennemføre væsentlige skattelettelser var blevet stemt ned i forvejen, fandt vi det ikke rimeligt, at dette ændringsforslag blev vedtaget, fordi målsætningen i vores politik jo er – i modsætning til målsætningen i SV-regeringens politik – at lønmodtagernes realløn ikke bare skal sikres, nej, den skal stige, efter at den nu er faldet igennem de sidste par år.

Det er nogenlunde den samme årsag, der gør sig gældende, når vi stemte imod ændringsforslag nr. 1961. Der ligger altså fra vor side et klart ønske om og en vilje og en evne til at forbedre både de arbejdsløse og alle lønmodtageres realløn, men denne vilje og denne evne sørgede et flertal her i folketinget for ikke kunne gennemføres ved simpelt hen at stemme vores ændringsforslag om at gennemføre skattelettelser ned.

Det finanslovsforslag, der nu foreligger, er desværre et meget, meget dårligt finanslovsforslag. Det er et forslag, der vil indebære en væsentlig forøgelse af arbejdsløsheden, det er et forslag, der vil betyde, at vi også i 1979 vil få et gigantisk underskud på vores betalingsbalance. Det er et forslag, der betyder, at den

indenlandske statsgældsætning vil fortsætte i et lyntempo.

Det finanslovsforslag, der nu ligger, vil bl. a. betyde, at vi vil komme til i 1979 at have det største statsunderskud nogen sinde i Danmarks historie. Vi er efterhånden oppe på, at statsunderskuddet vil komme til at ligge i en størrelsesorden på omkring 25 pct. af samtlige de offentlige udgifter. Enhver, der bare har en lille smule fornuftig sans, vil kunne sige sig selv, at det er en helt urimelig finanslov, der herefter skal stemmes om, en finanslov, der i enhver henseende er uansvarlig, og derfor en finanslov, som man helt klart må stemme imod.

Denne finanslov betyder også, at de offentlige udgifter vil stige, og den betyder, at der vil blive ansat betydeligt flere mennesker i den offentlige sektor. Finansministeren har selv udtalt, at der skal ansættes omkring 39.000 personer flere i den offentlige sektor. Desværre er det åbenbart ikke gået op for regeringen, at det, det drejer sig om, ikke er at øge den offentlige sektor og dermed lamme og skade den private sektor. Det, det drejer sig om, er at skabe et grundlag for, at vores eksportindustri kan blomstre og skabe den øgede beskæftigelse, der skal til, og derigennem klare vores betalingsbalanceproblemer.

Man kan simpelt hen sige, at det finanslovsforslag, der nu foreligger, praktisk taget er magen til de foregående fire års finanslovsforslag, bortset fra at det hele er blevet endnu værre. Man kan på ingen måde fornemme den mindste anelse af en eventuel liberal islæt i dette finanslovsforslag. Partiet venstre er nu kommet med i regeringen, men det har man i hvert fald på ingen som helst måde kunnet fornemme.

Partiet venstre sagde under sidste valgkamp: socialdemokratiet vil gå den ene vej, partiet venstre vil gå den modsatte vej. Socialdemokratiet vil øge statsunderskuddet, socialdemokratiet vil øge de offentlige udgifter, venstre vil det modsatte, venstre vil nedsætte statsunderskuddet, venstre vil nedsætte de offentlige udgifter og nedsætte skattetrykket. Nu sidder venstre og er med i en regering, og hvad er resultatet? Resultatet er, at statsunderskuddet nu er mere end dobbelt så stort som det statsunderskud, venstre kritiserede så kraftigt under den sidste valgkamp.

[Svend Andersen (Rosk. a.)]

Og resultatet er, at de offentlige udgifter stadig væk øges og øges.

Man må i sandhed sige, at de vælgere, der har stemt på venstre i tillid til, at partiet venstre ønskede at gå en anden vej, som man pralede med under valgkampen, ønskede at gå en anden vej end socialdemokratiet, nu kan føle sig meget tykt gjort til grin. De er holdt for nar i en helt uanstændig grad. Man kan beklage, at partierne åbenbart kan slippe godt fra sådan noget. Men forhåbentlig vil fremtiden vise, at en så stor uanstændighed, som venstre hermed har vist, ikke er en uanstændighed, man slipper godt fra. Man må gå ud fra, at venstres vælgere vil føle sig groft svigtet og derfor selvfølgelig vil forlade partiet venstre. Det vil i hvert fald være den eneste rimelige udgang på det.

Vi må altså endnu en gang konstatere her ved en finanslovsvedtagelse, at med en regering, hvori socialdemokratiet har sæde, og hvori nu også partiet venstre har sæde, er der intet håb for, at vi kan komme af med vores store arbejdsløshed. Der er intet håb for alle de mennesker i vort land, som ønsker, at Danmark skal få en sund og ordentlig økonomi. Der er overhovedet ikke noget håb. Det eneste håb, der er i befolkningen, og det eneste håb, befolkningen med rimelighed kan have, er, at vi snart får et valg, og at der ved det valg sker det, at fremskridtspartiet får en langt større andel af stemmerne, end vi har fået hidtil, for kun derigennem bliver der åbenbart mulighed for, at vi kan ændre på den ulyksalige politik, der er ført hidtil. Når man ser på de fleste af de andre partiers forslag og den politik, de lægger frem, kan man konstatere, at der heller ikke fra de partier ligger noget som helst alternativ eller ligger nogen fornyelse, eller at de på anden måde afviger fra den politik, som S- og SV-regeringen åbenbart ønsker gennemført.

Tilsyneladende er der ikke anden mulighed i Danmark, end at man må støtte fremskridtspartiet, hvis man ønsker at få orden i Danmarks økonomi, og hvis man ønsker at få klaret alle de problemer, vi står i.

Jeg skal derfor på mit partis vegne meddele, at vi vil gøre, hvad vi kan for, at man i den kommende tid snart får væltet denne regering, så vi snart får et valg. Ved dette valg kan der forhåbentlig komme et nyt folketing, der kan indebære noget større mulig-

heder for, at der kan gennemføres fornuftige ting her i denne sal. For det er jo rigtigt, som hr. Camre for lidt siden sagde: der er ikke nogen flertalsmulighed imod denne regering. Det må vi konstatere efter disse afstemninger. Derfor er der efter vores opfattelse ikke noget andet håb, end at man simpelt hen snart må få et valg, der kan ændre på dette forhold.

Jeg håber, det fremgår klart og tydeligt af de få ord, jeg her har udtrykt mig med, at vi finder denne finanslov uansvarlig, urimelig og uanstændig. Det er simpelt hen en finanslov, som aldrig burde blive vedtaget. Jeg skal derfor fraråde alle medlemmer i dette ting at stemme for denne finanslov, og jeg skal meddele, at fremskridtspartiet vil stemme imod den.

Ellemann-Jensen (V):

Ved tredjebehandlingen af finansloven har regeringen passeret sine første 100 dage og er begyndt på sine næste ca. 800. Der er derfor god grund til at minde om, at det var de meget alvorlige ydre og indre vilkår for dansk økonomi, som førte til regeringens dannelse. Disse vilkår er i løbet af de første 100 dage blevet lidt forbedret på afgørende punkter, både når det drejer sig om de ydre vilkår, og når det drejer sig om de indre vilkår, men det er stadig væk indlysende, at udsigterne for dansk økonomi i dag er langt fra tilfredsstillende. Der er en lang vej igen, og det er en lang og trang vej.

Allerede for flere år siden kunne det slås fast, at vejen imod en bedre balance, imod bedre beskæftigelse og faldende underskud over for udlandet var en smal sti, som en kendt dansker sagde. Stien er blevet endnu smallere i de senere år, men det er fortsat nødvendigt, at vi slår ind på den, og at vi bliver ved med at følge den. I venstre opfatter vi SV-regeringens dannelse som den politiske garant for, at det danske samfund slår ind på den sti for at blive på den sti. Konjunkturerne tegner i dag bedre, end da regeringen blev dannet, men balanceproblemet i den danske økonomi er stadig så stort, at vi må kæmpe mod mange tendenser til en forstærket uligevægt.

Hvis vi starter med det positive, så må vi sige, at godt nok blev det europæiske monetære system, EMS, ikke, hvad vi havde håbet

[Ellemann-Jensen]

på – det er først og fremmest at beklage, at Norge så hurtigt, så overraskende hurtigt, valgte at stå udenfor; forhåbentlig lykkes det senere at få både Norge og Sverige inddraget i EMS, og vi opfordrer regeringen til at virke herfor – men den udbygning af det europæiske valutasamarbejde, som dér er sket, giver alligevel håb om en mere stabil valutarisk udvikling, og et sådant håb er af væsentlig betydning for de virksomheder, der skal planlægge deres aktiviteter uden for landets grænser.

Men vi må selvfølgelig ikke tro, at EMS kan blive en ny sovepude for vores egen økonomiske politik. Der kræves økonomisk-politisk disciplin af deltagerne i EMS, naturligvis. Der bliver ikke udstedt nogen fribilletter og da slet ikke til et land, der på én og samme tid er blandt Europas allerrigeste og også blandt dets allerstørste låntagere. Vi kan ikke fortsætte den store gældsætning til udlandet uden at bringe vores økonomisk-politiske selvstændighed endnu mere i fare, end tilfældet er i dag. Det kunne vi heller ikke, før EMS blev startet, men dannelsen af EMS giver os dog en bedre mulighed for at opnå balance over for omverdenen i et rimeligt tempo. EMS kan altså lette den omstilling, der ellers let kunne være blevet smertelig.

Der er også grund til at fremhæve, at der omsider har vist sig tegn på, at det økonomisk-politiske samarbejde inden for EF giver bedre vækstmuligheder. Men samtidig med at væksten på nogle af vores vigtigste markeder i Europa tegner en smule lysere end tidligere, så er der jo andre steder i verden lagt bremsen på væksten, og sammenligner vi vækstudsigterne i den vestlige verden, vi er så økonomisk afhængige af, ja, så tegner der sig stadig et billede af en konjunkturudvikling, der stiller de allerstørste krav til vores konkurrenceevne.

Vi kan også finde nogle lyspunkter på den hjemlige front. Inflationen har været behersket, og det finanslovsforslag, vi har til tredje behandling, er dog udtryk for en væsentlig opstramning i forhold til, hvad vi fik præsenteret tidligere på året. Men på trods af denne opstramning er der stadig tale om en meget betydelig uligevægt på statens finanser, også set i sammenhæng med de helt naturlige årsager, som vi først og fremmest ser i det høje ledighedsniveau. På trods af de besparelser,

der er gennemført, må vi se frem til et underskud på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet, der er en halv gang større end sidste år, og som – det er fremhævet tidligere – er det største underskud, vi nogen sinde har haft.

I venstre erkender vi fuldt ud de automatiske virkninger, der ligger bag sådan et underskud. Vi mener på ingen måde, det ville være rimeligt i den nuværende situation at sigte imod en egentlig balance. Men når vi sammenligner det store underskud og væksten i underskuddet med det store underskud på betalingsbalancen og med det skattetryk, der til næste år ventes at nå op på 48 pct., så er vi betænkelige. Det skattetryk, vi når op på næste år, tegner til at blive det største nogen sinde. Danmark har før haft en ubehagelig verdensrekord som det samfund, der havde det største skattetryk, og meget tyder i dag på, at vi vil komme til at blive indehavere af den samme verdensrekord i 1979. Det gør os betænkelige. Vi ved, hvor vanskeligt det har været blot at nå hertil, hvor vi er i dag med det finanslovsforslag, vi skal stemme om i dag. Vi er bekymrede for den finanslov, og vi henstiller til regeringen at fortsætte arbejdet med at bremse stigningen i de offentlige udgifter.

Vi må erkende, at nu er der lukket af for nye initiativer i de kommende år. Skal der gøres plads til noget, f. eks. til pensionsreformens anden fase, så er det indlysende, at der må skæres yderligere. Det er nemlig værd at bemærke, at en fortsættelse af de tendenser, som i dag kan iagttages i vores økonomi, ikke på overbevisende måde fører os imod en bedre balance i økonomien. I år vil underskuddet over for udlandet godt nok være væsentligt mindre, end det var sidste år, og til næste år ser det ud til at underskuddet kun vil stige svagt. Men derefter vil underskuddet stige kraftigt, hvis vel at mærke udviklingen får lov til at fortsætte, som den forløber for øjeblikket, og samtidig vil den meget betydelige ledighed kun falde ganske langsomt.

Det er disse ting, regeringen har sat sig for at rette op. Regeringen bygger på en aftale om, at underskuddet på betalingsbalancen til næste år ikke må overstige 6½ mia kr., og at underskuddet skal blive endnu lavere i de efterfølgende år. Dette mål er det helt centrale i den politik, venstre har taget medansvar for. Kun ved at nedbringe underskuddet over

[Ellemann-Jensen]

for udlandet får vi mulighed for at forbedre beskæftigelsen, og det er jo her, den smalle sti skal føre os hen. Regeringen fremlagde ved folketingsårets begyndelse en flerstrengt økonomisk politik, som skal føre os frem imod en bedre økonomisk balance. Dele af denne politik er sat i gang, andre dele mangler. Vi har fået rettet noget op på finanspolitikken ved de ændringsforslag, der blev vedtaget tidligere på dagen. Vi har iværksat dele af erhvervs- og arbejdsmarkedspolitikken. Men vi mangler stadig væk at se, hvordan det går med den tredje streng i regeringens politik, nemlig indkomspolitikken. Her har regeringen erklæret, at der i de kommende år skal føres en stram indkomspolitik, som omfatter alle former for indkomster, og at dette betyder en videreførelse af den nedgang i stigningstakten i pengeindkomsterne, som vi allerede har set. Finansloven er jo kun den ene streng i regeringens økonomiske politik. Det afgørende for, om den samlede politik vil lykkes, er, om målsætningen for indkomspolitikken kan føres ud i livet. Kun på den måde kan vi ændre udsigterne for de kommende år sådan, at regeringens politik sikrer os den ønskede bedre balance i økonomien. Det burde enhver med en smule forstand på tingenes sammenhæng kunne se.

Det er derfor ufatteligt, at der under finanslovdebatten er talt om nedskæringspolitik. Det er en tone, man har fundet flere steder i folketingssalen. Sagen er tværtimod, at der med denne finanslov sker en fortsat udvidelse af antallet af offentligt ansatte, og at der sker væsentlige udvidelser af de sociale sikringsordninger: pensionsreform, efterløn, jobtilbudsordning osv.

Vi må erkende, at det endnu ikke er lykkedes at opnå det, der er så afgørende for at få forbedret Danmarks internationale konkurrenceevne. Det er nemlig ikke lykkedes for os endnu at sikre en overførsel af ressourcer til betalingsbalanceerhvervene. Vi overfører især ressourcer til den offentlige sektor og ikke mindst til den sociale sektor, og vi gør det på grund af de problemer, som først og fremmest skabes af den høje ledighed. Men så skal man også erkende dette i stedet for at klynke over stramninger, som ikke eksisterer, og man skal erkende, at denne udvikling forhaler vores muligheder for at styrke konkurrencesektoren i dansk økonomi på en sådan

måde, at vi hurtigere kan slippe af med ledigheden.

Vi tager en medicin, der dæmper pinen, men forlænger sygdommen. Det kan man selvfølgelig gøre, hvis pinen er så slem, at den ikke er til at holde ud, og vist er pinen slem, men så er den dog heller ikke værre. Når vi ser på den levestandard, enhver dansker har mulighed for, og sammenligner vore vilkår med verden omkring os, så er der et par ting, der trænger til at blive slået fast ved denne lejlighed. Tiden er nu ikke inde til at stille krav om reguleringer af såkaldte efterslæb, om arbejdstidsforkortelser med lønkomensation og i det helt taget krav om en forbedring af den meget høje levestandard, vi har tilkæmpet os og til dels lånt os til her i landet. Regeringen har erklæret, at den vil tilstræbe, at en forringelse af de disponible realindkomster undgås, og det vil på almindeligt dansk sige, at man vil gøre, hvad man kan for at holde levestandarden, hvor den er, sådan gennemsnitligt. Det kan regeringen kun, hvis man rundt omkring holder op med at stille urimelige krav om forbedringer – krav, som kun kan opfyldes, i det omfang andre giver afkald.

Hvem er det så egentlig, der skulle give afkald? Har vi her i Danmark en gruppe af fæle kapitalister, som udsuger de store masser? Ja, der er jo nogle, der gerne vil fremstille det sådan, men statistikkernes tørre tal fortæller os noget andet, og de fortæller os også, at selv om vi f. eks. legede, at vi kunne samle alle indkomster her i landet sammen i en stor kasse og dele ligeligt ud til alle, ja, så ville det for de fleste mennesker ikke betyde alverden på husholdningsbudgettet. Men hvor finder vi så udbytteerne henne? Er det virksomhederne? Nej, de tjener for lidt, og det har de gjort i nogle år, hvilket bl. a. kan ses på deres investeringer og så igen på arbejdsløshedstallene. Hvad med de fæle multinationale selskaber? Nej, der er heller ikke meget at hente dér. Ligeegyldigt hvor vi ser hen, må vi med beklagelse erkende, at der ikke er nogen, man kan hale ud af den blå luft og sætte til at betale regningen. Vi kan ikke hale syndebugke ud af den blå luft.

Derfor er tiden nu ikke inde til, at de enkelte interessegrupper i Danmark starter det helt store slagsmål om, hvem der skal have mere, og hvem der skal have mindre. Vi skal være glade, hvis vi alle sammen kan blive så

[Ellemann-Jensen]

nogenlunde dér, hvor vi er. Det er ikke praktisk muligt i den kommende tid at skabe øgede forbrugsmuligheder, som ikke bygger på en forøget indsats i produktionen.

Regeringsaftalen mellem venstre og socialdemokratiet tager sigte på en økonomisk politik, der skal fordele de kommende års vanskelige byrder ligeligt på alle grupper i samfundet. Det har for venstre betydet, at vi må lægge ryg og stemmer til ting, som vi gerne havde været foruden, og som vores folk rundt omkring i landet ikke ligefrem takker os for. Vi forstår, at vores regeringsfælle har det på samme måde. Men vi er rede til dette ansvar, fordi vi ikke ser nogen anden vej ud af de problemer, der i dag er en trussel mod vores velstand, og som i morgen kan blive en trussel imod vores frihed. Vi vil derfor leve op til regeringsaftalen. Vi vil tage medansvaret for den politik, der skal føre til opnåelse af de mål, som regeringen har stukket ud. Vi vil loyalt holde de aftaler, vi har indgået, og vi vil fortsat arbejde for, at samarbejdet udstrækkes til også at omfatte andre partier samt de organisationer, der vel står uden for det parlamentariske system, men som dog øver en afgørende indflydelse på den økonomiske udvikling.

Med disse ord skal jeg anbefale at stemme for forslaget til finanslov for 1979.

Palle Simonsen (KF):

For at finansministeren nu ikke skal sidde i åndeløs spænding, skal jeg allerede på nuværende tidspunkt meddele, at det konservative folkeparti stemmer for finanslovsforslaget. Vi gør det, fordi vi naturligvis står bag langt det meste af det, som finansloven indeholder. Men vi gør det med stor bekymring, og det skal jeg begrunde efterhånden i min tale.

Når vi ser på finanslovsforslaget, som det foreligger efter de afstemninger, vi nu har gennemført, kan vi konstatere, at udgiftssiden er reduceret med 40 mill. kr. Vi kan samtidig konstatere, at indtægtssiden er forøget med 2,2 mia kr. Ud af dette kan vi konstatere to meget væsentlige ting. For det første at regeringen i virkeligheden ikke har gennemført reelle besparelser. Der er gennemført besparelser, men de er ophævet af tilsvarende udgiftsforøgelser. Det andet, vi kan konstatere, er, at der i forbindelse med

ændringerne er sket en forøgelse af skatetrykket i forbindelse med den moms, der er gennemført, og i forbindelse med ændringer af udskrivningsloven.

Finansministeren var under debatten i går, tror jeg godt jeg kan sige, en smule brøstholden over, at vi tillod os at trække eksemplet fra kongressen frem, hvor finansministeren havde talt om den vældige ekspansion, der var i antallet af offentligt ansatte. Men vi har jo fået det bekræftet i dag igen i hr. Camres tale. For hvad var det, hr. Camre i dag gentog fra talen i går? At der er tale om et meget ekspansivt budget, det mest ekspansive i 1970'erne, at SV-aftalen i forbindelse med finansloven – sådan forstod jeg det, og jeg synes, det var meget interessant at få understreget det – i første række hviler på noget psykologisk og ikke på reelle økonomiske virkninger. Det var interessant at få afklaret. Det viser sådan set også tallene, som vi står med i dette øjeblik. Men der er jo en vis afstand fra det og så til den målsætning, hr. Ellemann-Jensen for et øjeblik siden søgte at ridse op.

I det hele taget kan vi nok konstatere, at der er ret så stor afstand mellem de to politiske ordførere for de to regeringspartier. Det kan nok komme til at volde nogle problemer i de kommende måneder.

Det, som jeg vil konstatere på nuværende tidspunkt, som vi også gjorde det i går, er i virkeligheden, at finanslovsforslaget er udtryk for god gammeldags socialdemokratisk politik. Der er ikke sket nogen ændringer, tværtimod er den socialdemokratiske islet accelereret.

Resultatet er bl. a., at vi nu står med et såkaldt bruttokasseunderskud på 39 mia kr. Jeg ved godt, finansministeren, når han skal svare, vil tale noget om, at dette er bogholderposter. Men igennem de foregående 3 år har bruttokasseunderskuddet udviklet sig fra 12 mia kr. til 18 mia kr. til 31 mia kr. og nu til 39 mia kr. Jeg føler mig fuldstændig overbevist om, at hvis man for 4 år siden under en finanslovdebat havde sagt, at man i 1979 ville nå frem til et bruttokasseunderskud på 39 mia kr., så var det uacceptabelt; men vi værner os langsomt til det, og som hr. Camre sagde: der er for mange, der tegner for dystre billeder af den økonomiske situation.

[Palle Simonsen]

Jeg mener egentlig, at det er meget vanskeligt at undgå at tegne dette billede dystert. For det er jo ikke bare en bogholderipostering. Konsekvensen af dette bruttokasseunderskud er jo bl. a., at finansministeren nu skal i byen med en ansøgning til folketinget om at få lov til at sælge for 25 mia kr. i statsobligationer, sådan har jeg forstået det. Det kan naturligvis ikke undgå at få en indflydelse på den inflatoriske udvikling her i landet. Det kan ikke undgå at få en indflydelse på renten. Jeg har også forstået, at finansministeren i løbet af kort tid skal til folketinget for at få en yderligere bemyndigelse til at optage lån til at finansiere vor udlandsgæld, nærmere betegnet 7 mia kr. Det er ikke så mange måneder siden, at finansministeren også fik en bemyndigelse på 7 mia kr. Vi kan konstatere, at der vil blive udpumpet 25 mia kr. i statsobligationer, at vi stadig øger vor udlandsgæld, og at vi dermed i virkeligheden har en meget snæver ramme at operere inden for, når det drejer sig om at forbedre rentesituationen i dette land.

Ser vi på den rapport, vi fik fra det økonomiske råd i november måned, kan man konstatere, at vismændene er af den opfattelse, at udsigterne for dansk økonomi stadig tegner sig, som man udtrykker det, ret utilfredsstillende. Der er ingen opmuntringer at hente, hverken når det drejer sig om betalingsbalancen, eller når det drejer sig om beskæftigelsen, siger vismændene. Vismændene gør det også klart, at det, der er hovedproblemet i dansk økonomi, er konkurrenceevnen. Det er også vigtigt at få klaret indkomstpoltikken. Vismændene siger bl. a., at hvis lønningerne var steget med 15 pct. mindre i perioden 1976-1978, så kunne vi have undgået at forøge afgifterne, som vi har gjort det.

Der peges også på, at skal vi kunne udnytte de øgede muligheder i form af afsætning til vore store markeder, f. eks. Tyskland og Sverige, så må der gøres en alvorlig indsats både på det indkomspolitiske felt, og hvad angår konkurrenceevnen - de to ting hænger naturligvis sammen. Selv om der i regeringens forslag, også i form af ændringsforslag til finanslovsforslaget, er enkelte eksempler på erhvervsforbedrende foranstaltninger, så vil jeg alligevel konstatere, at det er meget små krusninger, der her er tale om. I realiteten gøres der ikke fra regeringens side, heller

ikke efter SV-aftalen, nogen fundamentale forsøg på at forbedre konkurrenceevnen i dette samfund.

Vi erkender klart i det konservative folkeparti, at der ikke er nemme løsninger. Vi skal ikke anvise nogen patentløsninger på dette problem, men vi mener godt, at der kunne kræves et større vovemod og et større initiativ fra regeringens side end det, vi har set. De initiativer, vi har mødt, siden SV-regeringen blev dannet, er jo ikke særlig omfattende. Det er først og fremmest udskydelser; der er ikke virkelige initiativer, som kunne muliggøre en mere dynamisk udvikling.

De spareforslag, som vi har fremsat til finanslovsforslaget, og som nu desværre er forkastet, gav netop baggrund for, at man kunne bruge skattepolitikken sammen med indkomstpoltikken. Vi har som bekendt et problem omkring de tre dyrtidsportioner, hvis fremtid efter den 1. april på nuværende tidspunkt er ukendt. Hvorfor ikke erstatte disse tre dyrtidsportioner med skattelettelser? Men det forudsætter naturligvis besparelser, som vi har foreslået. Dermed ville vi kunne opnå, at der ikke sker nogen reallønsnedgang for lønmodtagerne, men også, at der ikke sker nogen omkostningsforøgelse, og dermed ville der være leveret et væsentligt bidrag til en forbedring af konkurrenceevnen, som vismændene nævner det.

Vi føler os ret overbevist om, at regeringen bliver nødsaget til at gøre noget for at reducere det offentliges udgifter. Derfor var det interessant at høre hr. Ellemann-Jensens bemærkninger før om, at man måtte søge at standse ekspansionen på dette område. Det giver måske en vis fornemmelse af, at der kunne være mulighed for, at vi efter finanslovens vedtagelse kunne tale nærmere sammen om, hvor vi kunne skære ned. Jeg opfatter hr. Ellemann-Jensens udtalelser her som en opfordring til at arbejde videre med det, og jeg vil gerne sige, at det konservative folkeparti er til rådighed med hensyn til at stille ændringsforslag til rådighed til denne nærmere gennemgang af finansloven. Det er trods alt tidligere set, at der er grebet ind i finansloven, efter at den er blevet vedtaget.

Men det er også et spørgsmål om indkomstpoltik. Hr. Ellemann-Jensen nævnte, at det var væsentligt at få målsætningen for indkomstpoltikken virkeliggjort. Jeg vil egentlig gerne spørge regeringen: hvad er

[Palle Simonsen]

målsætningen for denne indkomstpolitik? Vi kender den faktisk ikke på nuværende tidspunkt. Regeringen har endnu ikke offentliggjort nogen som helst indkomstpolitisk ramme i forbindelse med de forhandlinger, som allerede er i gang. Når hr. Ellemann-Jensen taler om en målsætning, så synes jeg, det var meget rart for folketinget at få dette oplyst.

Vi er af den opfattelse, at der i virkeligheden er et meget ringe spillerum i forbindelse med de overenskomstforhandlinger, der nu pågår. Vi mener også, at regeringen må spille ud på dette område og vise noget mod. Ser vi f. eks. på vort broderland Norge, så kan vi konstatere, at man dér har gennemført et lønstop, som virker til udgangen af 1979. Det er dog et forsøg på virkelig at holde indkomsterne i ro og dermed bidrage til at forbedre konkurrenceevnen.

Vi mener også, det vil være vigtigt, at regeringen lægger forslaget om værdistigningsafgift til side. Vi forstår vel, at der bag denne tankegang ligger et ønske om at tilgodese LO med opfyldelsen af en politik, som LO lægger megen vægt på. Vi kender jo ikke så meget til forslagene, men så vidt vi forstår, er der knyttet det til, at hvis man er tilbageholdende med hensyn til lønpolitikken, så bliver man belønnet med en værdistigningsafgift. Jeg vil godt pege på, at i virkeligheden er de fleste lønmodtagere også ejer af en bolig, og det vil sige, at de bliver straffet ved løntilbageholdenhed. Derfor ville det være klogt at trække dette forslag tilbage, og vi vil gerne opfordre regeringen til at gøre det. Vi er også sikre på, at det vil lette regeringens muligheder for at løse andre problemer, for vi har indtrykket af, at der bruges megen tid i regeringen på at forsøge at blive enige om, hvordan en værdistigningsafgift skal se ud.

Det, vi videre lægger afgørende vægt på i det konservative folkeparti, er et forsøg på at reducere erhvervslivets omkostninger ud over det, der knytter sig til indkomstpolitikken. I forbindelse med augustforlig II blev der gjort nogle spæde forsøg på at reducere erhvervslivets omkostninger. Vi mener, vi skal videre ad den vej i form af bedre afskrivningsregler, i form af færre restriktioner for erhvervslivet, i form af lempelse af beskatningen af erhvervsvirksomheder osv.

Hvad er det, regeringen har gjort i de seneste måneder? Den har øget udgifterne for

erhvervslivet, bl.a. ved gennemførelse af efterlønnen, med ca. 300–400 mill. kr. Det går altså den modsatte vej. Det er nødvendigt at fastslå, at hvis vi ikke giver virksomhederne lov til at nå frem til et overskud, ja, så får vi ikke skabt den dynamik i samfundet, som er nødvendig for, at vi skal kunne løse både vores betalingsbalance- og vores beskæftigelsesproblemer.

Ser vi på spørgsmålet om de offentlige investeringer, så må vi også her konstatere, at vi står med meget pauvre resultater. Jeg husker, at det under finanslovdebatten for ni måneder siden var et væsentligt tema at få afklaret, hvordan det offentlige investeringer skulle forme sig. Hvor langt er vi nået? Vi er nået dertil, at to vigtige projekter for erhvervslivet, nemlig Storebæltsbroen og bygning af a-kraftværker, er udskudt. Derudover kender vi egentlig ikke rigtig noget til, hvad regeringens investeringsprogram består i.

Det, jeg gerne vil konkludere på nuværende tidspunkt, er dette, at der ikke er ret mange initiativer fra regeringen. Vi mangler noget dynamik og handlekraft, og vi mener faktisk, at de få løsninger, vi har set, og det finanslovsforslag, som vi står med i dette øjeblik, måske i højere grad end i de senere år er præget af en rent socialdemokratisk politik. Det, som bekymrer det konservative folkeparti, er denne tendens til, at det, man kunne kalde socialdemokratismen, accelererer. Jeg vil gerne nævne nogle eksempler.

Hvis vi tager erhvervslivets forhold som helhed, så kan vi konstatere, at der er mange optræk til at bremse erhvervslivets udviklingsmuligheder. Debatten om økonomisk demokrati i form af det forslag, som socialdemokratiet og LO står for, ligger som en tung sky over danske erhvervsvirksomheder. Det er da ganske klart, at investeringslysten daler, hvis man må frygte, at der i løbet af de kommende år skal ske en kollektivisering af ejendomsretten. Vi har på mange måder gennem en række år mishandlet erhvervslivet. Det har bidraget til at skabe det velstandssamfund, som vi i dag kan rose os af, men vi har også trukket så store veksler på det, at der er blevet betydeligt snævrere grænser for dets ekspansionsmuligheder.

Vi har også, når det drejer sig om lønmodtagerne, efterhånden nået en høj grad af udligning i indkomsterne. Hr. Camre talte om lighed – den gode gamle socialdemokratiske

[Palle Simonsen]

tankegang – og jeg vil da godt sige til hr. Camre: den har gode vækstbetingelser i disse år, for ser man på lønudviklingen f. eks. inden for tjenestemand- og funktionærområdet, så kan man se, at udjævningen er stadig større. Efter afskaffelsen af den procentvise dyrtidsregulering er det gået lynhurtigt med denne udjævning. Det er et socialdemokratisk ønske, der opfyldes, men jeg vil gerne sige, at det strider fundamentalt mod en konservativ opfattelse. Hvis ikke man kan belønne de mennesker, som påtager sig et øget ansvar og en øget arbejdsbyrde, så fjernes dynamikken stille og roligt i dette samfund.

Vi oplever et stigende skattetryk, som jeg startede med at konstatere, gennem stadig flere offentlige ansættelser. Det bidrager også til at ødelægge virkelyst og initiativ i det danske samfund.

Man søger fra socialdemokratisk side at løse mange af beskæftigelsesproblemerne ved det, som jeg vil kalde nødløsninger, ved offentlige beskæftigelsesarbejder, hvor en række af disse arbejder i virkeligheden er uinteressante og meningsløse. Hvad er det, en masse mennesker kommer til at udføre? Det er ikke det, man kalder meningsfyldt arbejde. Nej, det er et spørgsmål om at virke med et eller andet for at kunne forbedre på arbejdsledsstatistikken.

Ser vi på den særlige indsats for de langtidsledige, så tror jeg nok, vi har lov til at konstatere i dette øjeblik, at det i stor udstrækning bliver kommunerne, der kommer til at beskæftige de langtidsledige. Med hvad? Ja, det bliver i virkeligheden i stor udstrækning med arbejdsområder, som tidligere er udført af private erhvervsvirksomheder. Det er et spørgsmål om at ansætte folk til rengøringsarbejde og afskedige de private rengøringselskaber. Det er et spørgsmål om at ansætte mennesker til at udføre entreprenørarbejder og afskedige private entreprenørvirksomheder. Det, der sker i forbindelse med et sådant forslag, er i virkeligheden det, man kunne kalde en kommunalisering af private virksomheder. Man kunne også bruge et stærkere udtryk og sige, at det er en form for socialisering.

Hvis vi ser på vore sociale ydelser, må vi også konstatere, at det ambitionsniveau, som de har nået, bidrager til at ødelægge noget af virkelysten. Vismændene siger i deres rapport, at der finder en tilpasning til rummeli-

ge regler inden for arbejdsløshedsforsikringen sted i disse år, og det betyder vel, sådan lidt tilsløret, at der er nogle mennesker, der i virkeligheden må konstatere, at de kan få mere ud af at være arbejdsløse end at have et arbejde. Her taler jeg ikke om misbrug; det er en nøgtern konstatering af den økonomiske situation. Vi kender alle eksemplerne. Det er klart, at det bidrager til i det lange løb at sætte spørgsmålstegn ved, hvorvidt man egentlig er interesseret i at påtage sig et stykke arbejde. Også et sådant område er medvirkende til, at samfundets dynamik bliver forringet.

Jeg synes, det har været glædeligt at se i vismændenes rapport, at man har konstateret, at det ikke er teknologien, der er årsag til vores arbejdsløshed. Der har været mange, også her i folketinget, der har søgt at give indtryk af dette. Det, det drejer sig om, er at udnytte teknologien på den rigtige måde. Når vi ikke har gjort det, så vi har fået mere beskæftigelse, så er det vel bl. a., fordi investeringslysten ikke har været tilstrækkelig høj.

Lad mig derfor til allersidst sige, at vi er bekymrede over, at regeringen ikke tager nogle modige initiativer for at løse problemerne, men vi er også bekymrede over den socialdemokratisering af samfundet, som finder sted, og som finanslovsforslaget i så stor udstrækning er udtryk for. Vi mener i virkeligheden, at der i ly af krisen finder en hurtigere socialdemokratisering sted, end der har gjort det op igennem 1960'erne og i begyndelsen af 1970'erne. I en situation, hvor der i dette folketing ikke er socialistisk flertal, er det i virkeligheden en meget beklagelig ting. Det er meget store resultater, man på den måde opnår.

Hr. Ellemann-Jensen sagde i sit indlæg for et øjeblik siden, at det var en lang vej, man skulle gå i SV-regeringssamarbejdet, og det, det drejede sig om, var at slå ind på den rigtige sti. Jeg håber, det lykkes, men jeg vil godt sige, at efter vor opfattelse følger man stadig den slagte vej, den, som også den socialdemokratiske mindretalsregering fulgte. Der er for os at se ingen ændringer i så henseende. Det drejer sig om nu at få os bevæget frem til en situation, hvor vi i højere grad netop på grund af folketingets sammensætning får ændret disse ting, så dynamik i dette

[Palle Simonsen]

samfund kan genskabes, så vi på den måde kan få løst vore økonomiske problemer.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Jeg bliver nødt til straks at korrigere en misforståelse, som gjorde sig gældende i hr. Palle Simonsens opfattelse af, hvad jeg havde sagt om SV-aftalen. Jeg forstod, at hr. Palle Simonsen mente, jeg havde sagt, at SV-aftalens økonomiske påvirkninger hvilede på psykologiske forhold. Noget sådant ville jeg meget nødig have stående, og derfor vil jeg gerne have lov at citere, hvad jeg sagde:

»Påstanden om, at den økonomiske politik, der er gennemført efter SV-regeringssamarbejdet, er et brud med socialdemokratisk politik, må således siges at hvile på psykologiske forhold og ikke på reelle økonomiske vurderinger.«

Det er altså ikke den økonomiske politik, der hviler på psykologiske forhold, men det er kritikken af den.

(Kort bemærkning).

Palle Simonsen (KF):

Jeg er helt tilfreds med hr. Camres citat. Således har jeg også opfattet det.

Brusvang (CD):

På centrum-demokraternes folketingsgruppes vegne vil jeg først gerne knytte en bemærkning til det indlæg, som hr. Jes Schmidt kom med tidligere i finanslovdebatten under drøftelsen af ændringsforslagene.

Der er jo det interessante, at hr. Jes Schmidt ikke bare er repræsentant for det tyske mindretal, men at han samtidig sidder som centrum-demokraternes medlem af finansudvalget. Jeg vil derfor gerne understrege, at de af ham fremførte synspunkter helt og fuldt deles af CDs folketingsgruppe. Ikke mindst vil jeg gerne understrege den beklagelse, han har udtalt af, at man ligesom har stillet en række motorvejsprojekter i bero indtil videre. Det har skabt en bekymring, som altså deles af hele gruppen, også i de tilfælde, hvor hr. Jes Schmidt specielt har peget på de uheldige virkninger, det har i Sønderjylland.

Dernæst vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger om finansloven generelt. Til finansmi-

nisteren dette: som i tidligere år vil vi gerne først udtrykke vor respekt for det arbejde, der er lavet, både af ham og af hans embedsmænd, også selv om det på visse punkter politisk indeholder noget, som vi ikke kan stå bag ved.

Skal jeg sammenfatte CDs folketingsgruppes vurdering af den foreliggende finanslov i en enkelt sætning, så må det blive, som jeg sagde sidste år: der er ikke noget at råbe hurra for. Skal jeg prøve på at dække gruppen ind lidt mere i detaljer, så kan det altså ikke ske med en enkelt sætning, for der er ingen tvivl om, at der i CDs folketingsgruppe er visse nuancer i opfattelsen hos de enkelte medlemmer.

Det er vel ikke helt ubekendt, at hr. Erhard Jakobsen har den samme opfattelse som den socialdemokratiske del af regeringen, at et underskud af den størrelse, der er tale om på budgettet, ikke gør så forfærdelig meget, så længe man blot kan finansiere det med lån på den ene eller den anden måde. Heroverfor vil jeg gerne som min egen opfattelse – der kan i gruppen være opfattelser, der ligger lige midt imellem – sige, at jeg er noget betænkelig ved underskuddets størrelse. Jeg er på ingen måde panikslagen. Jeg vurderer det lidt på en anden vis end ved bare at sammenligne det med muligheden for at få det dækket ind ved lån, altså spørgsmålet om kreditværdigheden. De beløb, der er tale om, 39 mia kr., er selv om de nok lyder som store beløb, trods alt beløb, som man – set på baggrund af, hvad Danmark samlet repræsenterer i værdier, jord, fast ejendom, maskiner, investeringer, know-how osv. – kan leve med. Det, jeg er mest ked af, det jeg beklager mest, er noget af det samme, som hr. Palle Simonsen var inde på for et øjeblik siden, nemlig at man har den fornemmelse, at der fra regeringens side ved den nye lovgivning, der bliver gennemført, ligesom ikke er tale om en samlet plan, hvor man har en udgiftsramme, inden for hvilken man opererer, men man lægger lov på lov, og så ser man bare, hvilken sum – og her altså hvilken negativ sum – det til syvende og sidst giver.

Lad mig nævne loven om efterløn; den har ikke direkte med statsbudgettet at gøre, men det er en meget kraftig belastning for erhvervslivet. Jeg har stemt for loven, fordi der er sådanne sociale elementer i den, der gør, at jeg ikke turde stemme imod, men jeg

[Brusvang]

beklager da, at den har en brøk, som er for belastende for erhvervslivet, og at man egentlig ikke har noget klart overblik over, hvad det til syvende og sidst kommer til at koste erhvervslivet.

Lad mig også nævne loven om de langtidsledige; det er dog noget, der direkte har med statsbudgettet at gøre. Det er måske ikke så forfærdelig mange hundrede millioner kroner, det drejer sig om i første omgang, men i løbet af en årrække vil den betyde en statsudgift i milliardklassen. Også den giver en fornemmelse af, at man har lagt noget ovenpå uden helt at have sikkerhed for, hvad det egentlig fører til økonomisk. Der var jo også det ved loven om de langtidsledige, at det viste sig, at den trods alt ikke fra regeringens side var tilstrækkeligt forberedt, idet man måtte konstatere, at den i virkeligheden ikke kunne nå at blive anvendt, hvorfor man måtte have en ekstra hjælpelovgivning vedrørende en forlængelse af reglerne om 26 ugers bestemmelsen. Vi hører nu en lang række protester fra amter og kommuner, hvor man simpelt hen siger: det her er ikke forberedt, vi kan ikke løse den opgave inden for den tid, der er forudset.

Dernæst nogle bemærkninger om forholdet mellem mit parti, centrum-demokraterne, og regeringen. Det har fra starten af mit partis tilværelse været en grundholdning hos os at søge at være en loyal opposition, at være et samarbejds parti, og i konsekvens heraf bød vi også den nye og ret så brede SV-regering velkommen. Vi lagde ikke engang skjul på, at vi følte, at det stykke parlamentarisk arbejde, som statsministeren havde præsteret, var lidt af et parlamentarisk mesterstykke; det var i hvert fald en parlamentarisk kraftpræstation at få disse to partier med i én regering.

Men heroverfor vil jeg gerne sige, at selv om vi anerkender dette, har vi ikke følt det som en fiasko for centrum-demokraterne eller for firkløveret. Det tør jeg sige så meget desto stærkere, som centrum-demokraternes opfordring i sin tid til, at fire partier gik sammen og koordinerede og samarbejdede om en oppositionspolitik netop ikke havde det sigte at ville blokere, men havde det sigte at skulle skabe noget mere samarbejde i tinget, samarbejde med regeringen og noget mere dynamik. Derfor har vi ikke følt det som nogen form for nederlag, at resultatet blev, at

der blev dannet en SV-regering. Vi har oven i købet noteret os med speciel tilfredshed, at den regering, der er dannet, er en ren NATO- og en ren EF-regering.

I konsekvens heraf sagde CD også den 11. oktober, at vi ville påtage os den byrde i den givne situation, hvor regeringen manglede nogle mandater til at få det fornødne flertal for sin skatteudskrivningslov, at stemme for denne, selv om den indeholdt en skatteforøgelse på 1,2 mia kr., som vi ikke fandt nødvendig. Men vi fandt det nødvendigt, at regeringen fik det, som vi kaldte fair play, fik sin chance for at fortsætte for senere at kunne dokumentere sine resultater.

Derfor var det også skuffende, når statsministeren på den socialdemokratiske kongres forleden dag udtalte nogle, synes vi, meget hånlige formulerede bemærkninger dels om kristeligt folkeparti og dels om de konservative – disse partier kan svare for sig selv – dels om CD og om min person. Vi forstår egentlig ikke rigtig, hvad begrundelsen herfor var. Regeringen er jo stadig væk ikke blevet en flertalsregering, og jeg tror, jeg kunne nævne en række situationer også i de kommende måneder, hvor regeringen meget nemt kan få behov for noget forståelse, få behov for nogle stemmer, derfor kan vi ikke se nogen baggrund for lige pludselig at udtale en sådan forhånelse.

Vi ved alle, at statsministeren – og det kan man vurdere lidt forskelligt – har det image at være »ærlige Anker« – undskyld, men det er altså et citat – men jeg er lidt bange for, at der er ved at ske det for statsministeren ved den nye regerings dannelse, som jo givetvis har givet statsministeren en stærkere position, at magten ligesom er blusset lidt op, blodet er kogt lidt op, hvilket resulterer i, at vi ud over »ærlige Anker« også får »arrogante Anker«.

Formanden:

Taleren gjorde ikke opmærksom på, hvor det første citat var fra.

Brusvang (CD):

Fra dagspressen.

Formanden:

[Formanden]

Ifølge forretningsordenen skal jeg have at vide, hvilken dagspresse – men fortsæt nu hellere talen.

Brusvang (CD):

Tak. Der har været nogle minusser ved regeringen fra starten, men det har vi jo snakket om ved tidligere lejlighed. Vi beklager stadig væk Storebæltsbroens udsættelse og a-kraftens udsættelse, vi beklager tilkendegivelsen om værdistigningsafgiften, og vi beklager, at man nu vil forsøge at gennemføre en bådafgift.

Men så til den regeringssituation, vi har i dag. Også her er det vist i dagspressen almindeligt – og dér tror jeg ikke jeg behøver at nævne, hvilke blade det er, for det har stået i mange aviser – at udtale den fornemmelse, at regeringen ligger underdrejet. Der tales meget i korridorerne om, at der er en stor indre splid i regeringen. Jeg kan ikke vide, om det er rigtigt, for vi kan jo bare lytte til rygterne. Men det, vi kan se, er, at der ikke rigtig sker noget udadtil. Vi må gang på gang konstatere, at det ene eller det andet bliver udsat: værdistigningsafgiften er udsat for 27. gang, og det skal jeg ikke beklage, men det er bare symptomatisk for regeringen, at den ikke rigtig tager noget initiativ.

Det er navnlig på ét område, at man må undre sig noget. Nu er mit parti aldrig kommet og har bedt regeringen om forhandlinger om dette eller hint, vi har altid sagt, at det må være regeringen, der kommer, hvis den ønsker at forhandle. Men når nu hr. Ellemann-Jensen for et øjeblik siden står her og siger, at også han finder, at man er inde i en beklagelig udvikling, så må man dog spørge sig selv: når nu venstre er kommet med og klart har erkendt, at situationen er sådan, hvorfor kommer der så ikke initiativer til en forhandling, til en forbedring heraf?

Dernæst om overenskomstproblematikken. Det var jo bl. a. for at få noget ro op til forhandlingerne om overenskomsterne, at vi gav regeringen den håndsrækning. Jeg vil gerne sige, at på længere sigt, med henblik på fremtiden, tror vi slet ikke at systemet med strejker og lockouter er det rigtige. Ofte er det jo sådan, at det slet ikke er de rigtige, der bliver ramt, men det er helt andre og tilfældige befolkningsgrupper, der bliver ramt ved en strejke.

Men i den aktuelle situation har vi det system, vi har, og det er mit partis opfattelse, at der for det første denne gang er forholdsvis god tid: der er ikke noget som helst behov for, at folketinget overvejer nogen som helst form for indgriben. Jeg har også noteret mig både statsministerens og skatteministerens udtalelser om, at det overvejer man skam ikke. Så meget desto mere overraskende er det at læse, at formanden for LO, hr. Thomas Nielsen, udtaler, at for det første venter han en storstrejke – det er jo lidt ejendommeligt at sige, når det primære formål må være en forhandlingsløsning, men det har han sagt – og for det andet skal den sandelig gennemføres på sådan en måde, at folketinget griber ind, jeg tror, han brugte ordene »i løbet af få dage«, ja, måske endda »i løbet af få timer«. Det er jo en ganske ejendommelig indstilling at have, når man står over for en forhandling.

Det er mit partis indstilling, at folketinget ikke skal lade sig tvinge til det. Det er muligt, at der er enkelte områder, hvor man må gribe ind selektivt, hvor man må sige: nej, det går altså ikke med en strejke netop på det område, men generelt set tror jeg, vi skal lade konflikten have lov til at udvikle sig. Jeg tror ikke, at der i dette samfund er en tilstrækkelig klar erkendelse af, at der er en krisesituation ikke bare i Danmark, men i Europa og mange andre steder i verden i øvrigt. Jeg tror, at kriser for den danske befolkning er noget, man opfatter kl. 19.30, når man lukker op for TV-A, hvorefter man, når man har hørt, hvad der bliver sagt om de forskellige vanskeligheder, der er, lukker af for krisen igen kl. 20, og så er den krise overstået, for butikkerne er jo fyldt med varer, og er man arbejdsløs, har man jo nogle dagpenge af en ganske pæn størrelse. Derfor tror jeg altså ikke, alvoren rigtig er gået op for befolkningen, og derfor tror jeg altså, at det måske politisk-psykologisk slet ikke var så dårligt med en vis form for konflikt.

Hvad angår prisstoplovgivningen, som vi har været med til at gennemføre, men som vi ikke var glade for, fordi vi ikke rigtig troede på, den virkede, er det lidt ejendommeligt nu at høre, at statsministeren på kongressen udtalte, at den 18. marts – jeg tror, det var den dato, statsministeren brugte – har vi en rigtig tilspidset situation, og det er på et tidspunkt, hvor denne lovgivning er ophørt. Men den-

[Brusvang]

gang lovgivningen blev vedtaget, sagde man, at de ting passede meget fint sammen, fordi man havde denne prisstoplovgivning helt op til det øjeblik, hvor man havde løst konflikten på arbejdsmarkedet. Det har man altså bare ikke. Vi har fra CD allerede dengang gjort opmærksom herpå. Her er altså et spand af tid, hvor man ikke eller i hvert fald ikke endnu har løsninger, og jeg vil gerne spørge handelsministeren, hvilke overvejelser handelsministeren har gjort sig.

Om tjenestemændene og deres lønforhold ganske kort dette: vi er imod de lighedstanke, man forsøger at gennemføre her. Vi er imod den fortsatte lønnivellering. Hr. Melchior fra mit parti har bedt finansministeren om senere at få en specifikation over disse 39.000, der øjensynlig skal ansættes, hvad konsekvenserne heraf er, osv. Vi er ikke imod ansættelser generelt – der mangler folk i politi og told-, post- og jernbanevæsen – men tallet 39.000 lyder voldsomt.

Om rederinæringen vil jeg gerne sige følgende: vi er vist flere i denne sal, som har modtaget henvendelsen af 23. november fra skibsreder Per Henriksen, hvori han stiller nogle konkrete forslag. De forslag vil jeg gerne nævne, idet jeg vil anbefale dem til regeringen og til handelsministeren. Det er muligt, at handelsministeren ikke kan svare allerede i denne debat, men jeg vil i hvert fald gerne høre, om han i princippet har en positiv indstilling heroverfor.

Det ene forslag går ud på, at der skal gives rederierne tilladelse til 14-årige lån, hvilket er en udvidelse i forhold til den regel, der gælder i øjeblikket, og at de første par år skulle gøres afdragsfri; muligvis er to år slet ikke nok, der skal muligvis fire år til.

Dernæst er der forslaget om, at rederier skal have lov til at optage driftslån i udlandet; også dette vil vi anbefale.

Så har hr. Per Henriksen stillet forslag om, at u-landshjælpen på dette område ændres, sådan at man ikke afleverer fabriksny skibe med en særdeles avanceret teknik til u-landene som u-landshjælp med det resultat, at u-landene dårligt kan gøre brug af dem fuldt ud, hvorimod det måske kunne være klogere over for danske interesser og dermed også for u-landsinteresserne i et videre perspektiv, at man gav dem nyere skibe fra den danske flåde og så derefter købte de mest avancerede til den danske flåde.

Endelig vil jeg gerne pege på, at der er et problem med hensyn til skibskreditfonden, idet den henstand, som mange rederier har ønsket her, kun kan bevilges efter gældende regler i indtil et halvt år, og det er sandsynligvis ikke tilstrækkeligt. Jeg ved, der er ønske om at komme op på en henstandsperiode på indtil to år.

Om skolepolitikken ganske kort dette, at vi finder, at der, også efter at venstre er kommet med i regeringen, sker en fortsat niveau-føringelse, og det beklager vi. Man diskutere meget U 90, men det, som vi er mest kedde af, er, at U 90 i virkeligheden er gennemført. Vi føler, at partiet venstre nu accepterer, at latin forsvinder, og vi føler, at partiet venstre accepterer lettere adgang til gymnasiet. Vi spørger derfor venstres politiske ordfører: vil venstre også som konsekvens heraf acceptere, at der til syvende og sidst bliver et samlet skoleforløb for de 16–19-årige, sådan som LO har ønsket det? Det er i hvert fald noget, som vi vil modsætte os meget kraftigt.

Der har været en række problemer på det allersidste med hensyn til færgetrafikken, øst-vesttrafikken, her i landet. Vi har bedt regeringen om en redegørelsesdebat, og regeringen har svaret ja. Jeg vil blot lige her understrege, at vi gerne vil have den debat ret så bred. Vi vil også her pege på øproblematikken, og vi vil pege på spørgsmålet om den motorvej, der skal bygges ved Kalveboderne. Her er et ganske specielt problem, som vi ikke synes har fundet en tilfredsstillende løsning.

Til slut blot dette: som sagt har vi en regering, som er en EF-regering og en NATO-regering, og jeg har i hvert fald ingen bebrejdelser at fremføre over for regeringen i spørgsmålet om EF. Vi finder, at regeringen på dette område har taget en lang række initiativer, som vi fuldt ud kan bakke op. Vi føler heller ikke, når det drejer sig om NATO, at der er tale om, at regeringen på nogen måde er svækket i sin positive indstilling over for NATO. Men vi føler, at man ikke 100 pct. lever op til det forsvarsforlig, som er blevet aftalt mellem forligspartierne, for et forlig har nok en beløbsramme, men det har også en målsætning. Når vi ser, hvad de militære chefer, værnschefer, har oplyst om, hvad der i øjeblikket er konsekvensen, nemlig at der ikke er tilstrækkeligt personel som forudset i forliget, og at der ikke er tilstræk-

[Brusvang]

kelig mange penge til at købe det materiel, man skulle bruge, må vi sige, her er nogle mangler i at leve op til det ansvar, der er forbundet med vort medlemskab af det atlantiske fælles forsvar.

Ebba Strange (SF):

Da tinget sidst havde storpolitisk debat – det var den 5. oktober i år ved samlingens åbning – blev forholdet mellem den nydannede regering og socialistisk folkeparti gjort op på følgende måde af partiets politiske ordfører, hr. Gert Petersen: Vi opfatter socialistisk folkeparti som et klart oppositionsparti i forhold til SV-regeringen. Jo før den kan fjernes, desto bedre. Vi siger åbent, at det er vort mål at fjerne den. Ikke ud fra noget ønske om at bekriige socialdemokratiet, men fordi denne regering lægger op til en reaktionær politik.

Nu spørger vi os så i dag, om der efter SV-regeringens første 100 dage er grund til at ændre denne opfattelse, og det finder vi ikke at der er. Hvad der er sket i de 100 dage, der er gået, og hvad vi kan forvente der vil ske i de næste 100 dage, har bestyret os i rigtigheden af at være gået i klar opposition til SV-regeringen og at tilstræbe dens snarest mulige fald, og derfor kan vi naturligvis heller ikke stemme for finanslovsforslaget, sådan som det er kommet til at se ud i dag.

Vigtigst for os er SV-regeringens holdning til den stigende arbejdsløshed; det er SFs væsentligste, men ikke eneste udestående med SV-regeringen. Regeringen bygger sin politik på, at betalingsbalanceunderskuddet skal nedbringes og inflationen tæmmes på bekostning af beskæftigelsen, og så siger den noget om, at engang om nogle år kommer det også nok til at gavne beskæftigelsen.

Men problemet er efter vores mening forkert formuleret. Det er formuleret af traditionelt tænkende økonomer – de er i øvrigt mænd alle sammen – og svaret bliver derefter. Det er nemlig muligt at forene en nedbringelse af betalingsbalanceunderskuddet og en lav inflationstakt med en aktiv bekæmpelse af arbejdsløsheden, men så skal man ville midlerne, og det er det, regeringen ikke vil.

Lad mig nævne værdistigningerne på jord og fast ejendom. De driver priserne i vejret i hele samfundet. En politik på dette område kan mindske inflationen langt mere end den

hidtil førte lønpolitik. Men regeringen har ingen jordpolitik. Værdistigningsafgiften, der er blevet det politiske livs flyvende hollænder, vil, efter alt hvad vi ved om den, have en indflydelse på inflationen, som svarer til at ville helbrede kræft med aspirin.

Eller lad mig nævne energipolitikken. En energipolitik, der virkelig sigtede på at mindske Danmarks energiforbrug og sprede energikilderne uden at bruge atomkraft, ville betyde investeringer nu, men ville mindske betalingsbalanceunderskuddet meget betydeligt, fordi Danmarks alt for store forbrug af olie ville gå ned. Men heller ikke her har regeringen nogen politik.

Regeringen har valgt traditionelle finanspolitiske stramninger, som hidtil har øget arbejdsløsheden med 20.000 mennesker; jeg tænker på momsforhøjelsen, på fastholdelsen af den skattefri bundgrænse og på de besparelser, vi eller man nu har vedtaget på finansloven.

Nu prøver den så at pynte på arbejdsløhedsstatistikken ved at fratage nogle mennesker deres hidtidige ret til understøttelse. Regeringen har ikke så meget som foretaget en undersøgelse af, hvordan de 250 mill. kr. skal spares; og hvor ved man fra, at det kan lade sig gøre uden at begå uret?

Hvad angår overenskomsterne, vil jeg sige, at den nye regerings forhold til overenskomstafslutningen i 1979 fra første færd af har været underlig betændt. Hvis regeringen ville have haft det til at glide på arbejdsmarkedet, havde den foreslået og gennemført en skattereform og en boligreform, som havde fortalt Danmarks lønmodtagere, hvad de kunne forvente sig herindefra af fremtiden. Regeringen gjorde det modsatte: den hævede momsen og den direkte beskatning, og den udskød skattereform og boligreform til en fjern fremtid. Derefter har regeringens venstreministre gjort næsten alt, hvad de kunne, for at forkludre tingene. Det skyldes ikke ukendskab til arbejdsmarkedet, som nogen har sagt. Det skyldes, at venstre inden for regeringssamarbejdets rammer har ønsket at varetage sine egne partipolitiske interesser.

Lad mig minde om udenrigsministerens udfordrende omtale af landsorganisationen på venstres landsmøde i september. Lad mig minde om udenrigsministerens egenrådige fastlæggelse af trepartsforhandlinger til november måned i tidsskriftet Arbejdsgiveren i

[Ebba Strange]

oktober samt hans fastlæggelse af regeringens tilbud om trepartsforhandlinger i Aalborg Stiftstidende den 21. september. Og lad mig nu minde om skatte- og afgiftsministerens bombastiske udtalelser om, at reallønningerne i alt fald ikke kan stige og formentlig kun kan falde ved overenskomstforhandlingerne. Det er på den måde, regeringen har beredt den mest vanskelige overenskomst i mands minde, og det skal jo nok hjælpe. Bli- ver der konflikt, har regeringen, og her ikke mindst venstres ministre, deres store ansvar for, at det bryder løs. Medens man uden tøven kan sige, at regeringen på arbejdsløsheds- og beskæftigelsesområdet allerede har lavet ulykker, er det ellers ikke nogen stor aktivitet, der har været udfoldet fra regeringens side herinde i huset. Det indtryk breder sig, at regeringen ikke regerer for tiden, men driver rundt som et skib uden mast og ror. Ganske vist bebudede regeringen en reform- pause, allerede da den trådte til, så vores forventninger til reformer har været alt andet end store, også vores forventninger til, hvad der skulle komme af lovforslag i denne sam- ling.

Men selv de små forventninger har rege- ringen ikke kunnet indfri. Regeringen bebude- de 141 lovforslag, da den trådte til. Af disse er der fremsat 69 – og hvilke 69! Ja, Grøn- landslovene optog jo et stort tal, og bortset fra det er det små forslag eller rent tekniske forslag, der har optaget tinget, siden det tråd- te sammen i oktober. Vi mangler alle de poli- tisk vigtige ting: arbejdsmiljø, strukturpolitik- ken i fiskeriet, lov om priser og avancer, for- brugerklagenævn, naturgas, udligning i hov- vedstadsområdet, ekstraordinære beskæftigel- sesforanstaltninger, børnehaveklasser og stu- diestøtte.

Boligministeren og trafikministeren har næsten intet foretaget sig på lovgivningsom- rådet. Værdistigningsafgiften, som jo er den mest omtalte af de love, vi endnu ikke har set, er således blevet et symbol på arbejdsven- n i regeringen: manglende initiativ og ind- byrdes uenighed. Vi har den opfattelse, at den er ved at køre fast i lovgivningsarbejdet.

Men på et enkelt felt har regeringen fore- taget sig noget stort; det er så stort, at den ikke engang selv har fundet på det. Det går, jeg havde nær sagt naturligvis, også i den gale retning: jeg tænker her på tilslutningen til det europæiske mådeholdssystem, EMS.

SF er ikke modstander af valutastabilitet, vi er heller ikke tilhængere af, at vi bare skal lade dollarkursen falde uden at gøre noget ved det, men blot modtage huggene i form af øget arbejdsløshed. Men herfra og så til at binde dansk økonomi til et system, der bæres af den tyske såkaldte stabiliseringspolitik – og stabiliseringspolitik betyder i dette tilfæl- de politik, der koncentrerer sig om betalings- balance og inflationstakt, som gør ensidig løntilbageholdenhed til noget centralt, og som blæser på beskæftigelsen – er der dog et meget langt spring. Men med denne binding er vi i hvert fald sikre på, at indkomstpolitik- ken bliver en fast bestanddel af den danske politik, og vi er sikre på, at bindingen til sy- stemet vil forøge arbejdsløsheden herhjem- me. Vi mener, det er til skade for landet, ik- ke mindst for lønmodtagerne. Samtidig har tilslutningen til EMS fjernet os fra Norge og Sverige, som tidligere var med i et valuta- samarbejde.

Når man derfor ser på, hvad regeringen har gjort i sine første hundrede dage, føler man trang til at gøre opmærksom på, at selve begrebet de hundrede dage oprindeligt dæk- ker den del af Napoleons regeringstid, som ligger umiddelbart før det store nederlag ved Waterloo.

Jeg tror, vi kommer til at trækkes med denne her regering i hundrede dage endnu, men så bør det efter vores mening også være slut. Det gælder ikke mindst, hvis man ser frem til, hvad der venter os i de næste hun- drede dage.

Det afgørende for SF er, som jeg allerede har sagt, hvad regeringen vil gøre for beskæf- tigelsen, for at få flere i arbejde. Svaret er efter det, vi har oplevet i dag, at regeringen ikke vil gøre noget, selv ikke på de områder, hvor den som arbejdsgiver kunne gøre noget. Lad mig give nogle eksempler på, hvad der kunne have været gjort, og hvad der burde gøres.

Postvæsenet har tidligere været en etat, som nød bred tillid i befolkningen; etatens ydelser lå på et stabilt og højt niveau, postbudene var populære. Nu har man så taget fat på at rationalisere, og et katastrofalt fald i servicen har været resultatet, ganske som en ændret holdning over for etaten er ved at bane sig vej.

I folketingets trafikudvalg har man fået svar på, hvad det ville koste, hvis man be-

[Ebba Strange]

kæmpede arbejdsløsheden ved at ansætte flere i postvæsenet og samtidig fik det gamle serviceniveau tilbage. Trafikministeren har oplyst over for udvalget, at statens nettoudgifter ville være ca. 4.900 kr. om året pr. ansat – og regnestykket er stillet meget omhyggeligt op – ved at man har udlignet årslønnen med understøttelsen og inddraget skatten, som det arbejdende postbud skal betale. For et par år siden fik vi en lignende opgørelse over, hvad det kostede at ansætte en børnehavepædagog.

Lad os tage plejehjemsområdet. Den sympatibølge, der tilsyneladende skyller hen over de ældre på plejehjemmene for tiden, har nu givet sig udslag i, at regeringen vil nedsætte en ældrekommission, der skal tage sig af de langsigtede problemer, samtidig med at muligheden består for at få løst nogle af de kortsigtede problemer. Men alligevel mangler vi 1.000 sygeplejersker i normerede stillinger på plejehjemmene, og vi mangler 1.300 sygehjælpere. Dertil kan vi lægge det behov, som eksisterer, men som endnu ikke er normeret.

Lad os tage overarbejdet. Den regering, der har bebudet, at den vil fremsætte et forslag til begrænsning af overarbejde, fremsætter nu for folketinget et finanslovsforslag, der omfatter 1 mill. overarbejdstimer. Hvis disse overarbejdstimer blev reduceret, ville det betyde en offentlig besparelse og flere arbejdspladser.

Eller lad os tage det sidste og mest famøse, nemlig arbejdsministerens forslag om at stramme reglerne for at udbetale dagpenge til folk med deltidsansættelse. Mit partis ordfører i går opholdt sig noget ved, hvad det ville betyde for bygningsarbejdere. Jeg vil nævne, at hvis forslaget får den form, som vi har læst i dagspressen at det vil få, vil det drive mange ud i arbejdsløshed, ikke mindst mange kvinder og mange, der er ansat af det offentlige selv. Det vil nemlig ramme grupper som bibliotekarer, pædagoger, undervisere ved forskellige læreanstalter, HKere, mennesker, der, selv om de ikke tilhører LO-området, også er lønmodtagere. Det er det offentlige selv, der har tilbudt dem stillinger med nogle besynderlige timetal på 17, 34 og 21, bl.a. dengang man lavede de store nedskæringer på daginstitutionsoverområdet. Det er mennesker, der er afhængige af at få en fuld ugeløn for at kunne klare sig, man nu vil fratage en del af deres understøttelse.

Man kan beklageligvis blive ved med at give eksempler, men konklusionen er klar: arbejdsløsheden er ikke skæbnebestemt; den kunne nedbringes. Den nuværende regering gør det ikke.

Hvad angår overenskomsterne, ved vi vist alle sammen, at overenskomstforhandlinger på LO-området er inde i et meget vanskeligt leje. Reallønnen er faldende og er faldet det sidste år, og regeringen og Arbejdsgiverforeningen kører parløb. Det er ikke vores opgave at blande os i forhandlingerne. Derfor skal jeg bare fastslå, at det i det danske arbejdsmarkedssystem er legitimt at etablere konflikter, når overenskomsternes retsgrundlag falder bort. I det danske arbejdsmarkedssystem er det en grundregel, at konflikten er fredsskabende, det vil sige, at det er gennem konflikt, man finder en ny balance mellem parterne.

SF afviser derfor også et overenskomstindgreb herindefra til foråret, og vi fraråder regeringen de såkaldte trepartsforhandlinger i 1979. De vil i realiteten blive to mod én, hvor Arbejdsgiverforeningen og regeringen sidder side om side mod fagbevægelsen. Er nogen i tvivl, kan de forlyste sig med at læse, hvad udenrigsministeren har sagt om de sager, som jeg fortalte om før, i Aalborg Stiftstidende den 21. september 1978.

Lige så klart det er, at statsmagten skal holde sig fra det private arbejdsmarked, lige så indlysende er det, at regeringen bør optræde som en hæderlig og ordentlig arbejdsgiver over for de offentligt ansatte. Formanden for FTF, Kirsten Stallknecht, har imidlertid beskrevet forholdet på en anden led. Hun har sagt, at den offentlige arbejdsgiver, finansminister Knud Heinesen, end ikke tør blinke med øjet, før han ved, hvad der foregår på det private arbejdsmarked.

Helt bortset fra, at det er beklageligt, når nogen anbringer sig i en situation, hvor andre afgør, om de tør blinke med øjnene, er det både forkert og uansvarligt, at regeringen optræder på den måde over for de titusindvis af lønarbejdere, den har i sit brød. Staten har et særligt ansvar som overenskomstpart over for sine ansatte. Hidtil er statens ansvar blevet varetaget af regeringen under ansvar over for folketinget. Folketinget har ikke keret sig ret meget om det ansvar, der også er placeret her i tinget. Vi mener, at tinget bør give sig

[Ebba Strange]

til kende over for finansministeren om, hvad det mener om sagen.

Efter vores mening bør finansministeren tilkendegive, at en række tjenestemænd har krav på at få inddækket det efterslæb, der er opstået i overenskomstperioden; Postforbundet har opgivet dette efterslæb til 5 pct. De statsansatte har et rimeligt krav på en real-lønsgaranti, for det er dem, der virkelig har mærket den indkomstbremse, der blev lagt ved det forrige augustforlig.

Derfor mener vi, at finansministeren kan gå til lønforhandlingerne for at forhandle. Hvis man bare siger nej, eller hvis man bare vil have sin vilje, så forhandler man ikke. Finansministeren må ud over de to punkter, jeg har nævnt, være villig til at imødekomme rimelige lønkrav fra organisationernes side.

Til allersidst vil jeg også lige knytte et par bemærkninger til det med skolen; det skyldes, at skole spørgsmål er vigtige og aktuelle og også afhængige af økonomien, og det skyldes endvidere, at politik jo ikke kun skal være en endimensionalt økonomisk ting. Det er en bredere verden, vi skal formulere os over for, end den, der har med betalingsbalance og inflationstakt at gøre.

SF er parthaver i folkeskoleforliget fra 1975. Vi har tiltrådt den aftale mellem forligspartierne, som styrker idræt og historie i folkeskolen, og som placerer latin som et tilbudsfag i 10. klasse. Den aftale står vi naturligvis ved.

Vi vil gerne ved denne lejlighed sige, at forudsætningen for, at der kan skabes andre, bredere og bedre løsninger på det danske skolevæsen, er, at de statslige bevillinger til det kommunale skolevæsen forøges, og det vil vi bede regeringen om at tage op til drøftelse. For så længe der ikke er klare tilkendegivelser om dette fra regeringen, vil de små forbedringer, vi kan lave på skoleområdet, kun blive lapperier.

Jørgen Jensen (DKP):

Efter at folketinget har forkastet den række gode ændringsforslag, som kommunisterne har stillet, kan jeg jo lige så godt udløse spændingen og sige, at vi vil stemme imod finanslovsforslaget.

Ellers må jeg sige, at afstemningerne i hvert fald afslørede, at fremskridtspartiets egne forslag var så reaktionære, at de ikke

selv turde stemme for dem. Det lyder meget godt, når hr. Svend Andersen (Rosk. a.) siger, at når man stemte imod de to forslag, var det, fordi folketinget ikke i øvrigt havde godkendt den foreslåede skattenedsættelse, og at de to forslag var stillet for at forbedre både de arbejdsløse og andre lønmodtageres realløn. Jeg må erindre om, at ændringsforslag nr. 1961 sagde, at man skulle nedsætte understøttelsen til 26 kr. i de første 3 måneder, dernæst skulle den i 3 måneder ned på 23 kr., og herefter skulle det være bistandsloven. At det endvidere skulle være en pligt for de arbejdsløse på et hvilket som helst tidspunkt på døgnet at stå vederlagsfrit til rådighed for kommunerne. Det var det forslag, som fremskridtspartiet altså ikke selv turde stemme for, da vi havde afstemning om det.

Selv om vi daglig siden regeringsdannelsen har været præsenteret for uenighed mellem de to regeringspartier om, hvad der var aftalt på Marienborg, og hvem af dem der havde ansvaret for de negative følger af disse aftaler, står det helt klart, at det var en unødvendig og en for landet og arbejderklassen skadelig udvikling, der blev indledt med aftalerne mellem partiet venstre og højrefløjens i socialdemokratiet.

Den var unødvendig, fordi der var og er andre politiske muligheder også her i folketinget. Og det er der, uanset om vi også i dag har hørt hr. Camre sige, at der ikke var noget alternativ. Det manifesterer sig næsten daglig her i folketinget ved afstemninger om ændringsforslag, også ved afstemningerne i dag om ændringsforslagene til finansloven. Så kan man sige, det var meget små nedskæringer, der var, men det var på væsentlige og afgørende områder, og det skal jeg vende tilbage til.

Det var skadeligt, fordi SV-regeringens politik forstærker og uddyber krisen og dens skadelige følger for arbejderklassen. Arbejdsløsheden bruges fortsat som et middel i den økonomiske politik, og kapitalhavernes økonomiske magt og indflydelse styrkes på lønarbejdernes bekostning. Vi hørte igen i dag, at der var 22.000 flere beskæftiget, skønt det gentagne gange har været dokumenteret, at det er, fordi man medregner de deltidsansatte. Omregner man dem til fuldtidsansatte, er der færre arbejdspladser til rådighed. Denne usandhed bliver ikke rigtig, fordi man gentager den. Det er ikke rigtigt, når statsministe-

[Jørgen Jensen]

ren påstår, at regeringssamarbejdet var et slag mod det borgerlige firklovers politiske fremtid, tværtimod: man blokerede ikke, man åbnede for de borgerlige løsninger. Den socialdemokratiske folketingsgruppes godkendelse af samarbejdet med partiet venstre betød ikke politisk stabilitet, som man siger, åbnede ikke op for nye muligheder i dansk politik. Det var og er fortsat et forsøg på at dæmme op for de krav, der var rejst med stigende styrke fra arbejdspladser, fagforeninger, lejerforeninger og alle folkelige bevægelser om nu at sætte ind med en anden politik mod arbejdsløsheden, mod spekulanter og mod kapitalhavernes udnyttelse af krisen. Det var det krav, der lå i foråret og i forsommeren, da man indledte forhandlingerne med partiet venstre.

Det er en kendsgerning, at socialdemokratiet ikke tog ledelsen i regeringssamarbejdet, men tværtimod bliver ledet af venstreministrenes brug af aftalerne fra Marienborg. Et talende eksempel er regeringens stilling til overenskomstforhandlingerne, hvor det uanset statsministerens forsøg på, kan man godt sige, at lyve sig fra det, der er aftalt, nu står klart, at man på Marienborg har aftalt regeringens mål med overenskomstsituationen og også, hvorledes man skal gribe ind, hvis det bliver nødvendigt.

Hvem der i regeringen bestemmer, hvornår og hvordan man skal træde frem, blev tydeligt demonstreret den 6. december. Da havde vi i arbejdsmarkedsudvalget statsministeren og arbejdsministeren til samråd. Begge ministre nægtede at udtale sig om regeringens vurdering af overenskomstsituationen. Man ville ikke, selv i en lukket kreds, udtale sig og risikere at blive taget til indtægt af en af parterne. Det var ikke statsmandskløgt at gøre noget sådant.

Men på samme klokkeslæt udsendte skatte- og afgiftsministeren en erklæring til pressen, hvor han på regeringens vegne fastslog, at der i regeringens økonomiske politik kun var plads til ophævelse af indgrebet i dyrtidsreguleringen og til forhøjelse af dyrtidstillægget med 2 eller 3 portioner fra september 1979.

Han truede direkte arbejderparten med, at alle andre lønindrømmelser ville være sabotage mod regeringens økonomiske politik og øjeblikkelig ville blive opkrævet af regeringen.

Hvem er det, der kan tage dette til indtægt? Er det ikke arbejdsgiverparten, der kan tage det? Så kan man, som det skete her i går, tale om, at der er nogle, der sætter lus i skindpelsen. Nej, sandheden er, at regeringerne Anker Jørgensen har lagt gift for overenskomstforhandlingerne, politisk har givet støtte til arbejdsgiverne den ene gang efter den anden.

Arbejdsministeren er ikke til stede, men arbejdsministeren kan prøve på at teoretisere om beregningspunkter og ikrafttrædelsesdatoer for dyrtidsreguleringen, det er dog en kendsgerning, at dyrtidstillægget i det første halve år af en normal overenskomstperiode, som skulle begynde 1. marts 1979, for hver time ville være 1,20 kr. eller 1,80 kr. højere, end den bliver på grund af det indgreb, man har gjort i overenskomsterne.

Det betyder reelt, at man på forhånd har stjålet mellem 1.000 kr. og 1.800 kr. fra hver lønmodtager og samtidig pålagt dem en tvangsopsparring på mellem 800 kr. og 1.400 kr. i det første halve år af den næste overenskomstperiode. Hvis man fra arbejderside skulle opveje dette indgreb i de kommende overenskomster, skulle man have en time-lønsforhøjelse på mellem 2,16 kr. og 3,24 kr. Det er det, der reelt er sket. Så kan man sige, at man ikke vil gribe ind, men det har man gjort.

Et andet eksempel er værdistigningsafgiften. Det er også et eksempel på den holdning, den retning, der er i aftalerne fra Marienborg. Sjældent eller aldrig før er folketinget blevet fyldt med så mange halve og hele usandheder, som vi har fået i denne sag. På trods af at regeringen, ja, de fleste i denne sal, vidste, hvad det var, man havde aftalt, kendte ministrene ikke noget til det. De vidste ej heller noget om, hvornår det skulle lægges frem, selv om der også her måske nok var tovtækkeri, men alligevel en klar erkendelse af, hvornår det skulle være.

Der var altså her tale om, at man havde et forslag, som alene skulle sikre, at man kunne få arbejderne til at gå i gyngen med en ny, forstærket indkomspolitik, og det skulle ske, uden at man på nogen måde i virkeligheden greb ind over for spekulatøren i jord og fast ejendom. Det er det, der er sandheden om det forslag, som jo er udarbejdet, men som man blot ikke har lagt frem.

[Jørgen Jensen]

Socialdemokratiets gentagne påstande om, at der ikke var et politisk alternativ i folketinget, er ikke rigtige. Men det er klart, at et skiftende flertal, som vi har peget på, til venstre i dansk politik ikke kunne omfatte NATO, ikke kunne omfatte EF, ikke kunne omfatte indkomspolitik. Derfor må man tage socialdemokratiets påstand derhen, at den dækker over, at SV-regeringen også er den pris, vi må betale for vort medlemskab af NATO og EF.

Hvad angår spørgsmålet om valutasamarbejdet, som også har været fremme, taler selv statsministeren om, at det kræver en større disciplin. Hvad betyder større disciplin? Det betyder, som det allerede er sagt heroppe, at vi skal føre den økonomiske politik, som Vesttyskland ønsker. Med tilslutning til EMS bliver der ikke nogen mulighed for at efterleve den EF-politik, som socialdemokratiet lige har fastlagt på deres kongres her i weekenden. Der er reelt tale om oprettelse af en europæisk centralbank – man kan kalde den, hvad man vil, men det er jo det, der reelt sker – og det er et meget stort skridt frem mod en økonomisk union. Derfor er det i virkeligheden bedrageri, når man hævder, at socialdemokratiet har fastlagt deres holdning til EF; der bliver ikke mulighed for at fastholde den.

Vi har peget på, at der var nogle problemer i dansk politik. Vi står med en ungdomsarbejdsløshed og langtidsledighed. Man kan diskutere meget, hvor mange af de arbejdsløse der kunne presses ind på arbejdsmarkedet, men det er en kendsgerning, at der intet reelt er gjort for de 75.000 unge, som er arbejdsløse, at de forslag, som er vedtaget i folketinget, ikke reelt har ændret på situationen. Det er også en kendsgerning, at man ikke har givet de unge, som man ikke kan sikre arbejde, mulighed for uddannelse.

Der er også usikkerhed omkring uddannelsespolitikken, om retningen og indholdet og den økonomiske sikring af de unge, der skal uddanne sig. Kulturpolitisk er der også debatter, vanskeligheder, utryghed og en manglende tro på fremtiden. Vi ved også, at tusinder har uværdige boligforhold, samtidig med at der er spekulation og boligåger. Det må også erkendes fra alle sider, at der har været et reallønsfald for arbejderklassen. Det har der været samtidig med, at man erkender eksistensen af kapitalophobning, skatteund-

dragelser, spekulationsgevinster, og at det finder sted samtidig med, at vi har et handelsunderskud og en gældsstiftelse til udlandet. Så taler man om, at det skyldes et for stort forbrug, uden reel vilje til at gribe ind over for de forhold, jeg har nævnt her. Tror man virkelig i socialdemokratiet, at disse problemer kan løses i samarbejde med venstre, et samarbejde, som her i folketinget skal støttes af de kristelige og hr. Lindinger og uden for folketinget af Arbejdsgiverforeningen? Hr. Camre sagde, at SV-samarbejdet ikke er et brud med socialdemokratiets politik. Vi ved, at socialdemokratismen bygger på fejlagtige samfundsanalyser, og at den har været og fortsat vil være dyr for arbejderklassen.

Men i de valgløfter og arbejdsprogrammer, som socialdemokratiet udstiller til vælgerne, er der et grundlag for positive og aktuelle delløsninger, og de kunne sikres gennemførelse med et andet flertal. Men det er ikke rigtigt, som hr. Camre siger, at man ikke bryder med dette gennem SV-samarbejdet.

Det kunne være fristende at erindre om de debatter, der har været på uddannelsesområdet imellem socialdemokratiets undervisningsminister og det parti, man nu er gået i samarbejde med, hvor man er diametralt modsat stillede over for problemerne på uddannelsesområdet. Men vi kunne også tage spørgsmålet om bekæmpelsen af arbejdsløsheden, hvor større offentlig aktivitet er en forudsætning for, at man kan bekæmpe arbejdsløsheden. Tror man virkelig, at man kan få venstre til at gå med til nogen af de ting, som man har foreslået i det arbejdsprogram, som lige er blevet endeligt færdigbearbejdet i socialdemokratiet i sidste weekend? F. eks. til, at investeringstilskud og lån fra staten skal tilbagebetales, når en virksomhed eller dele heraf sælges eller overflyttes til udlandet, eller f. eks. til, at den hjemlige pris- og avanceudvikling kontrolleres gennem en skærpet monopollovgivning, til krav om anmeldelse til monopohtilsynet af dominerende markedsdispositioner for en virksomhed eller sammenslutning? Tror man virkelig, at man kan få venstre med til dette, hvis man skal øge investeringerne for at bekæmpe arbejdsløsheden, eller til kravene om en demokratisering af det økonomiske liv, til, at en ny trustkommission danner baggrund for en lovgivning, der generelt styrker samfundets og

[Jørgen Jensen]

forbrugernes indflydelse og sikrer den erhvervsøkonomiske politiks fornødne gennemslagskraft, eller til, at samfundets styring sikres ved, at hele kreditformidlingen og forsikringsselskaberne omdannes, så samfundsrepræsentanter udgør flertallet i de ledende organer, eller til, at staten opretter en postgirobank?

Jeg kunne blive ved med at nævne alle de forslag, man har vedtaget i sidste weekend. Mener socialdemokratiet og hr. Camre virkelig, at nogen tror på, at det ikke er et brud med socialdemokratiets løfte til vælgerne, at man er gået ind i et samarbejde med partiet venstre?

Det er ikke muligt at gennemføre disse forslag på den måde. De kan i dag kun gennemføres i et samarbejde med partierne til venstre i dansk politik. Det er rigtigt, at kommunisterne afviser ØD-forslaget, fordi det er en forlængelse af den skadelige indkomstopolitik og ikke vil opfylde de løfter, som man udsteder til arbejderklassen. Hvorfor erkender man ikke, at lønarbejderne skal nedsætte deres forbrug og personlige opsparing med 20 kr., for hver gang der skal 10 kr. ind i ØD-fonden? For det er det, der reelt ligger i det. Det er en kendsgerning, at ØD-forslaget indtil nu er blevet brugt til at nedsætte aktiviteten i fordelingskampen, er blevet brugt til at forhindre kampen for en udvidelse af demokrati på arbejdspladserne. Det haster i allerhøjeste grad med at gribe ind over for storkapitalen. Lad mig tage nogle af de eksempler, der har været fremme i den allersejeste tid, f. eks. færgefarten. Jeg erindrer, da vi sidste gang diskuterede problemerne på færgeruterne, hvor man her i folketinget fra socialdemokratiets side understregede, at det var nødvendigt at gribe ind for at sikre forbindelsen. Her var der i allerhøjeste grad tale om, at man greb ind over for den ene part: sømændene, som førte en naturlig aktion for at sikre sig deres overenskomst for dette område. Men i dag, hvor det er storkapitalen, der manipulerer for at sikre sig magt og profit, er der ikke den samme lyst til at gribe ind.

Eller lad mig nævne situationen på Helsingør Værft, hvor man har besluttet at sende dele af fæргеbyggeriet til udlandet i en situation, hvor vi tidligere i folketinget diskuterede nødvendigheden af, at netop dette værft fik dette fæргеbyggeri for at sikre beskæfti-

gelsen. Alt det understreger nødvendigheden af, at man hurtigst muligt griber ind for at begrænse storkapitalens magt.

Tager vi boligområdet, hvor det er nødvendigt at føre en anden politik, tror man så, at det, som står i socialdemokratiets program, kan gennemføres sammen med partiet venstre: de 40.000 boliger om året og navnlig opførelsen af et større antal almenyttige boliger? At styringen af det totale byggeomfang og dermed byggeriets samlede ressourcer forbrug sker gennem det offentlige, at finansieringsformen gennemføres som en statslånsordning, at den offentlige grundkapital i det almenyttige byggeri styrkes for at tilgode det sociale byggeri? Jeg kunne tage mange andre ting frem. Der er i allerhøjeste grad tale om, at man bryder med de løfter og de programmer, man har stillet frem for vælgerne.

Herefter vil jeg komme med et par bemærkninger om det, der har været sagt for at bevise, at der ikke var noget andet flertal, og påstanden om, at kommunisterne stemte imod nødvendige arbejdsmarkedslove. Jeg forstår egentlig godt, at socialdemokratiets dårlige samvittighed frembringer de påstande, man i denne tid sender ud i arbejderklassen. Men det var socialdemokratiet, der gang på gang for at få partiet venstre med, også før SV-regeringen, fremsatte unødvendig dårlige forslag og stemte imod ændringsforslag, der kunne være blevet gennemført, og som var i overensstemmelse med socialdemokratiets egne forslag.

Til arbejdsmiljøloven og bedriftssundheds tjenesten stillede kommunisterne ændringsforslag, og socialdemokratiet stemte imod, skønt det omtrent ordret var det, som står i socialdemokratiets eget arbejdsprogram, nemlig at arbejdstilsynets personale skal omfatte repræsentanter fra fagbevægelsen, at fagbevægelsen antager miljøkonsulenter lønnet af staten, at arbejdet skal tilpasses arbejdskraften og ikke omvendt – epoxyen siger noget helt andet – at grænseværdierne for kemiske stoffer skal tage hensyn til gener, selv om der ikke er nogen kendt sygdomsrisiko.

Jeg vil endvidere sige noget om de langtidsledige. Først og fremmest er det et spørgsmål om at føre en politik, der ser det som et samfundsmæssigt positivt skridt at tilbyde arbejde til alle, der vil. Det ændrer

[Jørgen Jensen]

ikke arbejdsløshedsproblemet at understøtte den kampagne, der blev startet af fremskridtspartiet, som trængte ind i socialdemokratiet og regeringen, og som nu føres af socialdemokrater i fagbevægelsen som Steffen Møller, hvor man prøver at fremstille det, som om flertallet af de ledige er svindlere og bedragerer. Men det er også nødvendigt at erkende, at nu, hvor krisen har varet i 4-5 år, bliver man kun langtidsledig, fordi man er sorteret fra af arbejdsgiverne. Jobtilbudsordningen bremser ikke arbejdsgiverne, men legaliserer tværtimod den frasortering, som arbejdsgiverne gennemfører. Fagbevægelsens sideløbende anvisningsret vil, så længe man opretholder karantænebestemmelserne og anvisningskontorenes kontrol, ikke kunne dæmme op mod de urimeligheder, som finder sted.

De bebudede ændringer i A-kasselovgivning angående deltid og arbejdsfordeling vil ramme forkert, vil ramme de langtidsledige. Det eneste gode ved det er måske, at hr. Camre ikke senere kan bruge de deltidsansatte som et bevis for, at der er kommet flere i arbejde. Det er ikke nødvendigt at gennemføre den lovgivning for at løse de problemer, der er, det kunne gøres ved at give arbejdsløshedskasserne og fagforeningerne større myndighed og større ansvar.

Hvad angår efterløn, har jeg sagt gentagne gange, at det var socialdemokratiet, der stemte imod vores ændringsforslag og dermed har ansvaret for en skærpet tidsbegrænsning for de 60-årige, at man ikke kan gå ud og ind i systemet, at man går ned i ydelser, at man satte grænser for aktiviteten, og at man ikke gav de langtidsledige på 60 år noget reelt valg. Som sagt var det socialdemokratiets hensyn til venstre, der betød en ringere lovgivning på alle disse områder. Vi kommunister tager gerne ansvar for delløsninger og små fremskridt, og vi tager også gerne hensyn til de reelle muligheder, der er her i folketinget, men vi vil ikke legalisere socialdemokratiets knæfald for arbejdsgivernes repræsentanter her i folketinget, og derfor må vi også sige, at målet i dag er ikke at bede socialdemokratiet om at tage spørgsmålet op i regeringen, men det er at fjerne den regering for at kunne indlede en ny politik.

Grethe Philip (RV):

Udsigterne for dansk økonomi i 1979 tegner sig ret så brogede. Der er heldigvis lyspunkter at notere sig, men også mørke ting. Blandt lyspunkterne kan vi nævne, at priserne er moderat stigende, men inden vi glæder os for meget over det, må vi også gøre os klart, at de i visse af de lande, vi konkurrerer med, f. eks. Vesttyskland, er endnu mindre stigende end i Danmark.

Et andet lyspunkt er, at ledigheden viser et beskedent fald, og at der er konjunkturopgang at spore både i Vesttyskland og i Sverige, to af vore store samhandelspartnere.

Men der er også mørke punkter; jeg tænker specielt på den valutariske uro, vi har haft igennem længere tid, og som vel ikke er standset endnu, og på det magre resultat af de seneste internationale valutadrøftelser. Jeg tænker også som et mørkt punkt på ledigheden, der, selv om den nok er svagt faldende, alligevel ligger oppe på et niveau omkring 190.000, når vi tager alle med, forsikrede og ikke-forsikrede. Jeg tænker på, at vi fortsat har et stort og noget stigende underskud på betalingsbalancen, og vi kan måske også tage med i det mørke billede, at de kommunale skatter stiger.

Det radikale venstre kan i det store og hele tilslutte sig regeringens finanspolitik; det har jeg allerede givet udtryk for i går under drøftelserne af ændringsforslagene. Vi mener ligesom regeringen, at der er brug for visse stramninger, og vi mener også, at der på en del felter, specielt vedrørende eksporten, er brug for yderligere bevillinger. Jeg kan derfor også på dette tidspunkt sige, at vi agter at stemme for finanslovsforslaget og vil tilråde andre også at gøre det.

Men finanspolitikken må ses i en større, samlet helhed. Her bliver det helt afgørende, om der kan drives en indkomstpølitik med den fornødne tilbageholdenhed både i lønninger og i andre indtægter. Det er til foråret, regeringen skal stå sin prøve. Debatten på socialdemokratiets kongres afslørede en stærk spænding mellem partiet og LO. Det tyder ikke alt for godt; jeg tror, ingen af os har nogen anledning til at vente lette overenskomstforhandlinger, og jeg har heller ikke fornemmelsen af, at det vil blive lettere netop på dette punkt, at venstre er inddraget i regeringen.

Det skal siges her klart, at det radikale venstre anser det for afgørende nødvendigt,

[Grethe Philip]

at der overalt holdes igen på lønudviklingen. Jeg siger udtrykkelig overalt, fordi jeg har indtryk af, at der blandt mange lønmodtagergrupper er en forståelse for, at det i hvert fald er uhyre beskedne lønstigninger, de kan få, om overhovedet nogen. Men hvad de synes at være endnu mere optaget af end, om der er en mulighed for lønstigning, er, om nogle andre grupper løber af med en lønstigning, så de selv relativt sakker bagud.

Det er mit indtryk, at sådan har det været i adskillige år, og at det igen ved disse overenskomstforhandlinger er det helt afgørende, at der ikke er nogle grupper, der får tilranet sig en fordel, som de andre føler at de på en eller anden måde må betale.

Vi mener i det radikale venstre, at for at en sådan lønpolitik skal blive en realitet, må forskellige forudsætninger være opfyldt. Vi har foreslået forskellige ændringer og nydannelser i lovgivningen, og jeg vil særlig pege på vores forslag om afgørende ændringer i vores skattesystem. De store fradrag, som vi kører med, og som udnyttes i stadig stigende omfang, begunstiger de mere velstillede på de mindre velstillede bekostning. De har en social slagside, og de bevirker, at progressionen bliver mindre end tilsigtet. Desuden er de også medvirkende til, at hele skattesystemet bliver overordentlig uigennemskueligt, og det er i sig selv et minus ved en lovgivning.

Jeg vil også nævne, at det radikale venstre har fremsat forslag om lønmodtagernes medejendomsret. Vi har noteret os, at ØD er taget af bordet i de generelle krav ved hovedorganisationernes forhandlinger, men det er vel at mærke det ØD, som er formuleret af LO, og som indeholder forslag om oprettelse af store, centrale fonds. Det radikale venstre har et andet forslag fremme, uden centrale fonds, et forslag, der både vil stimulere opsparingen i samfundet, øge mulighederne for investering i erhvervene og give medarbejderne løbende andel i virksomhedernes eventuelle overskud. Vi foreslår, at folketinget fastlægger en rammelovgivning, der derefter kan tilpasses individuelt ude i den enkelte virksomhed. Vi mener, at hvis man kommer igennem med vores forslag, vil det være et led i at gøre overenskomstforhandlingerne lettere, et led i at give lønmodtagerne forståelse for, at selv om de er tilbageholdende, sker det ikke således, at andre,

nogle få, der sidder inde med lederskabet og ejendomsretten i virksomheden, får fordelene, men sådan, at der sker en forbedring af hele den danske økonomi til fordel for os alle sammen.

Regeringen har, som også andre har været inde på, været uhyre beskeden med nye initiativer. Man kan vistnok have lov til at sige, at samarbejdet mellem socialdemokratiet og venstre ikke har været indbyrdes inspirerende, i hvert fald ikke så inspirerende, at vi andre har kunnet se nogen resultater af det.

Det radikale venstre er af den opfattelse, at der i landets samlede økonomiske politik er et stort område, som vi må se nærmere på. Det er jo sådan, at økonomer plejer at sige, at den økonomiske politik hviler på 3 hovedhjørnestene, nemlig på finanspolitikken, på lønpolitikken – eller indkomstpolitikken, om man vil – og på pengepolitikken. Det er ejendommeligt at se, hvor lidt folketinget gennem årene har interesseret sig for og været optaget af pengepolitikken og i mange tilfælde slet ikke blander sig i den, men overlader det til regeringen, og det til trods for, at pengepolitikken og rentefoden har en overordentlig stor indflydelse på hele det økonomiske liv, har indflydelse på omkostningsniveauet og dermed på vores konkurrenceevne og har indflydelse på hele byggeriets omfang og på, hvem der kommer til at bære byrderne ved et byggeri.

Kreditpolitikken, som vi fører den, bliver stadig mere uoverskuelig, og også dér kan jeg sige uigennemsigtig. Vi har på et enkelt område, der er vigtigt for hele vores pengepolitik, Nationalbanken, en lovgivning, der går helt tilbage til 1936, og som må betragtes som aldeles forældet. Jeg kan kun nævne, at der endnu i loven står regler om guldindløselighed. Det radikale venstre foreslår derfor her ved finanslovdebatten, at regeringen nedsetter en pengepolitisk kommission. Kommissariatet skal omfatte ikke alene snævre pengepolitiske spørgsmål om f. eks. den korte rente, pengeinstitutionernes likviditet og valutaspørgsmål, men skal gå langt videre og også omfatte et bredt spektrum af de penge- og kreditpolitiske spørgsmål.

Under en tidligere debat i denne samling, den 28. november 1978, ved første behandling af et lovforslag om udlånslofter sagde det radikale venstres ordfører, hr. Niels Hel-

[Grethe Philip]

veg Petersen, jfr. folketingets forhandlinger for 1978-79, sp. 3050:

»Der er derfor et stigende behov for at gøre sig grundlæggende overvejelser om kreditmarkedets organisering og om en modernisering af de færdselsregler, der skal gælde for de enkelte dele af kreditmarkedet og i samspil med hinanden. Det er et spørgsmål, vi har rejst før, og et spørgsmål, vi agter at vende tilbage til.«

Med vort forslag her om nedsættelse af en pengepolitisk kommission tager det radikale venstre nu et opfølgende initiativ.

Behovet for en sådan kommission er begrundet dels i grundlæggende uklarheder i ansvaret for vor pengepolitik, dels i en række aktuelle forskydninger på penge- og kreditmarkedet og en svigtende koordinering. Med uklarheder i ansvarsfordelingen tænker jeg bl. a. på forholdet mellem Nationalbanken og regeringen, men også i høj grad på, at en række forskellige ministre er inddraget i denne problematik. Lad mig nævne f. eks., at Nationalbanken er i et stadigt samarbejde med økonomiministeren, der er kgl. bankkommissær, og i dette samarbejde drøftes så vidt mig bekendt hovedsagelig Danmarks valutapolitik og Nationalbankens aftaler og indgreb over for pengeinstitutterne, banker og sparekasser.

Banker og sparekasser sorterer på den anden side direkte under handelsministeriet, der fører tilsyn med deres soliditet og efter den seneste lovgivning, vi har vedtaget, nu også fører en slags monopoltilsyn til sikring af, at fortjenesterne ikke bliver uacceptabelt høje i forhold til, hvad man ellers fører af økonomisk politik.

Jeg kan desuden nævne, at realkreditinstitutionerne hører under boligministeriet, og at statslånsoptagelser sker på finansministerens ansvar. Det vil altså sige, at vores pengepolitik og ansvaret for den er spredt ud over en række ministre og ministerier. Dette taler i sig selv for, at vi drøfter, om der ikke tiltrænges en yderligere koordinering. Men behovet for en kommission udspringer også af en række forskydninger og nydannelser. Lad mig nævne nogle eksempler. De er ikke udtømmende, men jeg anser dem for vigtige.

Der er i nyere tid en stigende betydning omkring valutakurspolitikken. Vi har set gang på gang, hvordan Nationalbanken udtaler, at et højt dansk renteniveau vil have en

hel række indrepolitisk uheldige virkninger, men er nødvendigt af hensyn til vores valutapolitik, af hensyn til at sikre tilstrækkelige valutareserver. Dette moment går altså stadig stærkere ind i hele vores kreditpolitik.

Jeg kan også nævne, at der sker en række forskydninger i andelen af kreditgivning fra banker og sparekasser over imod realkreditinstitutioner, og samtidig er der forskydninger fra realkreditinstitutioner over i retning af det uorganiserede kreditmarked, hvoriblandt jeg særlig vil nævne de private pantebreve, men også, at forsikringselskaber og pensionskasser i stigende omfang går ind i långivningen. Jeg kan også nævne den øgede udstedelse af statsobligationer, indførelse af udlånslofter for pengeinstitutioner og realkreditinstitutioner, den nye indførelse af kontantlån, kurssikrede lån m. v.

Til alt dette nye vil jeg også nævne som en delvis ny problemstilling, at der er et samspil mellem pengepolitik og skattepolitik, som i allerhøjeste grad påvirker folks optræden. Når de optræder som låntagere eller långivere, er det helt givet, at de er meget opmærksomme på, hvordan det vil påvirke deres beskatning, og at dette måske kan få nogle uønskede konsekvenser generelt set.

Jeg vil endelig nævne, at der også i fremtiden ligger en del problemer bl. a. i forbindelse med vores EF-samarbejde. Jeg kan rent konkret nævne, at der er et EF-direktiv fra 1977 om harmonisering af kreditinstitutionerne. Endnu er kun meget lidt af det iværksat i Danmark. Det meste er udskudt til senere, men vi ved jo, at om ganske få år vil det være nødvendigt for os at tage stilling til virkningen af, at flere udenlandske kreditinstitutioner bliver oprettet i Danmark.

Jeg nævner alt dette for at understrege, at der er et stort behov for fundamentale overvejelser omkring hele vores kreditpolitik, og da dette spørgsmål sorterer under så mange forskellige ministre, er det vel rimeligst at rette det spørgsmål til statsministeren, om regeringen agter at oprette en sådan kommission.

Jens Møller (KrF):

Jeg vil gerne begynde med at beklage, hvis statsministeren skulle føle ubehag ved at være til stede her, mens jeg er her. Jeg forstår på udtalelser til TV i weekenden, at statsmi-

[Jens Møller]

nisteren føler det sørgeligt bare at skulle nævne mit navn. Ærlig talt, jeg føler, at disse udtalelser var både nedladende og hånlige og ikke en statsminister værdige. Jeg har altid sat statsministeren højt som menneske, netop derfor gjorde udtalelserne mig ondt. Det gør mig også ondt, at statsministeren ikke er her i øjeblikket, så han selv kunne høre, at jeg udtalte disse ting.

I øvrigt er det ikke med nogen stor glæde, jeg tager ordet i denne finanslovdebat. Den foregår på en anden årstid end normalt, men ellers, må man vel sige, er alt ved det gamle, blot er tallene blevet lidt større, både hvad angår indtægter og udgifter, men det er der heller ikke noget nyt i. Det plejer de jo år for år.

Det, der måske gør det lidt mere skuffende, er, at man vel kunne have ventet noget nyt, fordi der er sket noget nyt, nemlig at vi har fået en regering hen over midten, en SV-regering, der, da den kom til, talte om stabilitet og om, at nu skulle udviklingen vendes. Men vi må foreløbig konstatere, at indtil nu er det ikke lykkedes at vende udviklingen.

Den stærke stigning i antallet af offentligt ansatte kan nok give én bange anelser. Vi hører ikke til dem, der mener, at man skal skære ned i en periode med stor arbejdsløshed, men man skal vel heller ikke gå den anden vej og nærmest lave en ansættelseseksplosion. Jeg skal gerne indrømme, at de oplysninger, der kom frem om disse mange nye ansættelser, kom noget bag på os. Vi havde faktisk regnet med, at med venstre i regeringen havde der været en vis garanti for, at sådan noget ikke skete, men vi må altså erkende, at den garanti var intet værd.

Vi tror, at noget af det, vi i folketinget må beskæftige os med i de kommende tider, er en prioritering af opgaverne i vort samfund. Vi ved efterhånden alle sammen, at ressourcerne har en vis begrænsning, og det er om at bruge dem bedst muligt.

Hvis vi tager et område som f. eks. sundhedsvæsenet, har vi jo erfaret i disse år, at der ingen grænser er for, hvad der kan bruges af penge inden for dette område, f. eks. inden for hospitalsvæsenet, ganske enkelt ingen grænser, og vi har set, at det ser ud, som om der ganske automatisk, efterhånden som mulighederne kommer, også bliver flere til at bruge dem. Når der bliver flere sengepladser, bliver der flere syge. Det er, som om

der er en automatik denne vej. Det er nok et spørgsmål, om ikke vi må til at prioritere på en anden måde og gå mere ind for det, man kunne kalde det forebyggende arbejde, og hermed mener jeg mere end det rent fysiske, planlægning, forureningsbekæmpelse osv. Den psykosomatiske sammenhæng er efterhånden anerkendt af alle læger og videnskabsmænd. Det var vel på tide, at også Danmarks politikere anerkendte den nære sammenhæng, der er mellem det psykologiske og det legemlige, at man forstod lidt bedre, at den megen sygdom, der findes i Danmark, og dermed de store udgifter, måske hænger sammen med, at mennesker ganske simpelt ikke trives i Danmark i dag. Det hænger sammen med kristeligt folkepartis familiepolitik, at det gælder om at skabe menneskelige forhold, hvor tryghed og medmenneskelighed kan prioriteres over statussymbolræs og materialisme, at vi må skabe et samfund, hvor levende væsener kan fungere under rimelige vilkår, så stress og misundelse, surhed, utilfredshed og had, der jo fører til sygdom, sjælelig og legemlig sygdom, kan blive afløst af en større tilfredshed og dermed af en større sundhed.

Hvis vi ser på en anden af de ting, vi må kæmpe med i disse dage, arbejdsløsheden, er det et parallelt problem. Arbejdsløsheden er i vore dage ikke så slem, som den var i 1930'erne, på den måde, at folk dengang ikke havde noget at leve af. Men den er slem for mennesket, for det menneske, der føler sig sat udenfor, som der ikke er brug for, og vi kan ikke fortsætte med at tømme hjemmene for mennesker, sende både mand og kone ud på arbejdsmarkedet og så tro, at der kan blive arbejde til dem alle sammen. Vi må lære, at det arbejde, der gøres i hjemmet, det arbejde, der gøres med børnene, deres opdragelse, ikke er et venstrehåndsarbejde, der kan laves efter arbejdstid, når man kommer hjem og er træt. Det er ikke et arbejde, man kan overlade til tilfældige mennesker og pædagoger og andre. Det er i allerhøjeste grad et højrehåndsarbejde. Det er noget, der må oprioriteres ganske væsentligt. Hvis vi skal det, må vi også sætte en økonomisk pris på det. Sådan er samfundet desværre, det har vi set. Vi mener, det er helt nødvendigt, at vi opprioriterer dette arbejde, at vi sætter en økonomisk pris på det, så det ikke bliver sådan, at statens tilskuds politik gør det tillok-

[Jens Møller]

kende, at både mand og kone går på arbejde og lader børnene passe offentligt, mens man i de tilfælde, hvor man påtager sig den byrde, at den ene bliver hjemme og passer børnene, ikke får en øre, men kun hån fra visse organisationers side. Arbejdet i hjemmet må opprioriteres igen, hvis vores samfund skal blive et lykkeligt samfund på bare lidt længere sigt.

Når vi i øvrigt taler om arbejdsløsheden, kunne man sige det samme, som vi har sagt så mange gange før, at det er omkostningspolitikken, det gælder, vi må kunne konkurrere med udlandet, og det kan vi ikke. Det er derfor, vi eksporterer arbejdspladser i stedet for at eksportere varer. Det er derfor, vores handelsbalance er negativ.

Alt det har vi talt så meget om, og nu er vi så inde i overenskomstforhandlinger igen. Vi ser meget om det i radio og TV, folk, der går ud og ind ad døre osv., vi ser store armsving og hører råb og skrig om, hvad man ikke vil, og hvad man vil. Og hvad er så realiteterne bag det hele? Realiteterne er ganske enkelt, at hvis disse forhandlinger fører til lønstigninger, vel at mærke til lønstigninger, der giver ekstra købekraft, altså reallønsstigninger, bliver regeringen, enten den vil det eller ej, tvunget til at inddrage denne købekraft. Det kan regeringen ikke selv sige i dag, for så vil den blive skældt ud for at true arbejdsmarkedets parter, men lad mig da sige det her. Enten regeringen vil det eller ej, bliver den tvunget af omstændighederne til at inddrage denne ekstra købekraft, for der er ikke plads til en udvidelse af købekraften i Danmark i dag. Det tror jeg finansministeren vil give mig ret i. Der kommer altså intet ud af det for lønmodtagerne, og alligevel har man denne vældige historie kørende. Er det et spil for galleriet, eller hvad er det? Er det for at få befolkningen til at tro, at det stadig væk betyder noget, det, der foregår, at vi stadig væk har brug for disse organisationer til at forhandle og forhandle og forhandle? Vi får ikke andet ud af det, end at vores konkurrenceevne og dermed beskæftigelsen bliver gjort dårligere. Flere arbejdsløse, det er det eneste, der kommer ud af det.

Men er der da råd til noget? Ja, måske lidt. Men er der råd til noget, må vi sige, at så må det komme dem til gode, der i den overenskomstperiode, der nu er ved at slutte, er kommet bagefter, og det er først og frem-

mest de fastlønnede, tjenestemænd og funktionærer, og her tænker jeg især på dem af dem, for hvem lønnedgangen virkelig betyder problemer og vanskeligheder, altså dem, der ligger i den lavere ende af løngrupperne.

Jeg tror, det er helt klart for enhver, at kristeligt folkeparti ikke kan opvise nogen større begejstring for dette finanslovsforslag. Det er traditionelt i dårlig forstand. Men en finanslov skal vi jo have, og derfor vil vi, som vi plejer, stemme for lovforslaget, men jeg skal ærligt indrømme, at det sker med noget større betænkelighed end tidligere. Vi havde ventet mere af en SV-regering, men vi har endnu ikke opgivet håbet. Vi er stadig indstillet på at give regeringen en fair chance, ikke bare i 100 dage, som socialdemokratiets venner i SF og i fagbevægelsen giver den, men vi er indstillet på at lade den fortsætte et stykke tid længere, bl. a. fordi der ikke findes noget rimeligt og rigtigt alternativ i øjeblikket. Hvornår et sådant alternativ måtte findes, ja, det afgøres vel først og fremmest af vælgerne.

Ib Christensen (DR):

Denne generaldebat finder sted til akkompagnement af LOs trusler om at lamme samfundets vitale funktioner i tilfælde af en åben arbejdsmarkedskonflikt til foråret, angiveligt for at fremkalde en politisk løsning.

Det er uforståeligt, at LO således eventyrer den fri forhandlings- og aktionsret, men baggrunden er, at regering og folketingsflertal gang på gang har grebet ind med tvangsløsninger på arbejdsmarkedet. Det politiske svar på LOs trusler må være en utvetydig forsikring om, at regeringen ikke under nogen omstændigheder vil lave en ny tvangsløsning, men kun i givet fald sikre de mest vitale samfundsfunktioner som kraftværker o. lign.

Denne regering af reaktionære heksedoktorer med en stram indkomstpøolitik som patientmedicin høster nu, som den har sået. Den synes at forveksle ubevægelighed med stabilitet.

Folketinget har i den forløbne del af denne samling haft travlt med at behandle en lang række private lov- og beslutningsforslag. Regeringens passivitet har antaget imponerende dimensioner. Den synes kun at forestille sig arbejdsløsheden bekæmpet ved masseansættelser i den offentlige sektor og ud-

[Ib Christensen]

stødning fra arbejdsmarkedet af ældre. Den kaster sig EFs nye, bindende og bastende valutasytem i vold, og den giver dermed afkald på at føre en økonomisk politik ud fra danske interesser.

Værdistigningsafgiften, som skulle være socialdemokratiets alibi for regeringsdannelsen, udebliver stadig på grund af de to regeringspartiers sædvanlige uenighed, men formentlig også fordi den er en administrativ uhyrlighed og vilkårlig i sine virkninger. Jeg vil give regeringen det råd at bygge på de eksisterende og i årtier gældende jordbeskatningsprincipper, nemlig ved at lave forslaget om til en løbende jordværdistigningsafgift. Så holder man bygningsværdierne udenfor, undgår skat på flytning og slipper for en umulig indefrysningsskema. Ledsager man dette med at igangsætte en afvikling af den ejerboligsubsidiering, der finder sted i kraft af indkomstskattereglerne, vil man på en socialt retfærdig og administrativt enkel måde kunne løse problemet om de arbejdsfrie gevinster og tilmed få mange milliarder kroner i de offentlige kasser til nedbringelse af skatten på arbejdet. Hvad jeg her siger, er retsforbundets velkendte synspunkter. Regeringen bør imidlertid lægge mærke til, at disse synspunkter deles af en lang række uafhængige og ansete økonomer og skatteeksperter. Når regeringen tvinges til at foretage upopulære foranstaltninger, praler den af sit mod og sin ansvarlighed. Hvornår bliver den så modig og ansvarlig, at den tør lytte til den økonomiske og skattepolitiske sagkundskab?

Vi modtog denne regering med stor skepsis, da vi kendte de to partiers hidtidige politik, som de har ført sammen med konservative, centrum-demokrater, radikale og kristelige gennem de senere år. Vi forudså, at man ville fortsætte denne fallerede økonomiske politik og tilmed ville blive handlingslammet på væsentlige områder på grund af uenighed. På den anden side ville vi ikke på forhånd undsige regeringen lige så lidt som en hvilken som helst anden sandsynlig regering.

Medens regeringen ikke har indfriet sine venners forhåbninger, må vi sige, at den til gengæld har gjort den skepsis og modstand, den blev mødt med, berettiget. Det bliver mere og mere relevant at drøfte, hvem der skal følge efter denne regering, og hvilken politik en ny regering skal føre. Denne rege-

ring fører jo ingen politik, den fører intet som helst og ingen som helst.

Dog på ét område er regeringen førende. Vi har fået oplyst nu for alt folket, at der er tale om 39.000 ekstra ansættelser inden for den offentlige sektor næste år og 5 pct. udvidelse af udgifterne. Vi har stillet spareforslag, som alle er blevet forkastet, på 4½ mia kr., erhvervstilskud, EF-bestemte udgifter, en lang række særinteresseudgifter o. lign., men de er fejlet af bordet. Regeringen har altså afvist de muligheder, der dér var for socialt forsvarlige og rimelige besparelser såvel fra vores side som fra anden side.

Til gengæld har vi fået skattetrykket forøget, en forøgelse af momsen og en reel forøgelse af indkomstskattetrykket ved forringelsen af personfradraget. Men da man alligevel ikke tør andet end operere med et enormt stort kasseunderskud af hensyn til de samfundsøkonomiske virkninger, gør staten det, at den optager lån og vælter obligationsmarkedet med 25 mia kr.s udstedelse af statsobligationer. Det betyder, at investeringerne flytter til disse statsobligationer i stedet for til arbejdspladser i erhvervslivet, og så opnår man det modsatte af det, man siger man vil, stimulere erhvervslivet og bekæmpe arbejdsløsheden.

Med i billedet hører regeringens valutapolitik. Vi har netop fået oplyst i pressen i dag, at en af SDS' økonomer vurderer Danmarks medlemskab af valutaslangen til en reel kro-neopskrivning på 8 pct. Så tror da pokker, at dansk erhvervsliv har svært ved at konkurrere, når man på denne måde politisk og kunstigt fordyrer vores valuta og dermed gør det dyrere for udenlandske importører at importere danske varer og tjenesteydelser. Dertil kommer, at man billiggør importen, og det vil altså sige, at man gør det modsatte af det, hr. Ellemann-Jensen sagde man skulle, nemlig stimulere eksporterhvervene og de importkonkurrerende erhverv. Det er nøjagtigt den modsatte politik, man fører.

Det bliver ikke bedre, tværtimod, med dette EMS-system, som man nu har tilsluttet sig, og som reelt betyder, at vi skal afstå 20 pct. af vores valutareserver til EF. Det er jo en EF-ordning. Det drejer sig om, at man gør valutaslangesamarbejdet endnu mere integrationistisk. Det drejer sig om, at man laver en egentlig EF-ordning, og det er derfor oplagt, at lande uden for EF ikke i noget tilfælde

[Ib Christensen]

har ønsket at komme med i dette samarbejde. Det er et skridt i retning af den økonomisk-monetære union, for selvfølgelig skal man have en fælles økonomisk politik for at værne denne fælles valuta, man er ved at opbygge. Derfor hedder det da også i indledningen til dette system, at dette giver værdifulde impulser mod den europæiske union. Det er væsentligt at opleve, at en dansk regering tilslutter sig sådanne vendinger, samtidig med at det største regeringsparti undsiger en europæisk union.

Men vi kan altså konstatere, at man som sædvanlig, når EF har været i krise, tager endnu et dybt skridt ind i integrationen, harmoniseringen, overstatsligheden, og det er altså også det, der her er tilfældet. Det betyder reelt – ikke officielt, men reelt – at EF kommer til at opstille forskrifter for den økonomiske politik, der skal føres i Danmark, inklusive beskæftigelsespolitik, finanspolitik, penge- og kreditpolitik osv., altså et stort skridt yderligere i retning af tab af dansk selvstændighed, hvorfor det da også er blevet sagt, at dette er den største beslutning, der er taget siden EFs oprettelse, og det er i hvert fald et af de største skridt, der er taget i retning af at udbygge EF-sammenslutningen og fratage Danmark det styringsinstrument, som en selvstændig valutapolitik havde været.

Vores forslag heroverfor er naturligvis en udtræden af denne valutaslange, en frigivelse af den danske krone, således at tilbud og efterspørgsel bestemmer dens værdi. Hvis det blev fulgt op af en effektiv antiinflationspolitik, ville vi kunne komme et væsentligt skridt i retning af at genetablere beskæftigelsen og genetablere vores konkurrenceevne. Professor Gunnar Thorlund Jepsen har sagt, at en devaluering på op til 20 pct. ville halvere arbejdsløsheden i løbet af et halvt år, og det er muligt, hans vurdering er rigtig. I hvert fald ved vi, at kronen er politisk kunstigt overvurderet, og at det har haft katastrofale virkninger for vores konkurrenceevne og for vores beskæftigelse.

Derfor er den ansvarlige politik at udtræde af valutaslangen og så følge det op med en effektiv antiinflationspolitik. Her peger vi på vores forslag om en jordreform som noget, der kan sætte stopper for inflationsudviklingen inden for dette omfattende og farlige område, og som man kan fremføre på en sådan måde og give et sådant omfang og en

sådan effektivitet – hvis man ellers ville benytte det flertal, der var, fra socialdemokratiets side – at også samtlige lønmodtagerorganisationer, der gang på gang har krævet indgreb mod de arbejdsfrie gevinster, kunne føle sig tilfredsstillet, i stedet for at de nu i den grad føler mistillid til denne regering, at de undsiger den så bastant, som de gør, og truer med at lamme samfundet for at få regeringen fjernet. Så langt er man kommet ud i konfrontation, så langt er vi kommet ud i dette samfund efter dannelsen af denne regering og navnlig på grund af dens på mange områder provokerende politik.

Når derfor hr. Camre siger, at der intet andet flertal er for en anden økonomisk politik, er det rigtigt, men hvad er årsagen hertil? Den findes i socialdemokratiet og socialdemokratiets valg af regeringspartner.

Ved at føre en politik som den, vi her har skitseret, en tilbageholdenhed på visse offentlige udgiftsområder og et totalt stop for jord- og ejendomsspekulation, vil man skabe ligestilling for erhvervslivet, således at det kan erhverve lånekapital til en lavere rente, idet opsparing så ikke vil søge til passiv anbringelse i jord og fast ejendom, men til erhvervsaktive og arbejdspladsskabende investeringer i erhvervslivet. Vi vil kunne opnå tillid hos lønmodtagerorganisationer til, at de arbejdsfrie gevinster bliver ramt. Vi vil kunne stoppe en farlig inflationskilde, og vi vil kunne skabe en mere socialt retfærdig fordeling af byrderne i dette samfund.

Alt dette har regeringen afvist helt og totalt, og i stedet for kommer denne værdistigningsafgift ikke, og kommer den, bliver den et rudiment, ved vi. Det, der er sikkert, er, at man endnu en gang ødelægger den amtskommunale grundskyld. Det, der er sikkert, er, at momsskruen bliver drejet opad endnu en gang. Det, der er sikkert, er, at skatten på arbejde bliver sat op. En sådan regering kan ikke erhverve tillid hos nogen, hverken hos arbejdsgiversiden eller hos lønmodtagersiden, og derfor ser vi da også, at regeringen mødes med stedse større grad af mistillid. At den heller ikke kommer med udspil, fordi den formentlig ikke kan blive enig med sig selv om, hvad den skal spille ud med, er heller ikke egnet til at gavne vores realøkonomiske situation.

Jeg har her leveret en temmelig skarp kritik af regeringens politik. Vi har ønsket at se

[Ib Christensen]

så positivt, som vi kunne, også på denne regering, men det har været svært at få øje på de lyse sider. Derfor har kritikken været skarp. Men jeg har også prøvet samtidig at skitsere den alternative politik, der kunne føre Danmark ud af krisen, hvis ellers regeringspartierne havde mod til at gøre det. Jeg ved ikke, om regeringen vil lytte til denne kritik – det er nok ikke sandsynligt, man har ikke villet gøre det før – men det er vigtigt, at den bliver fremført, således at man til sin tid, når opgøret kommer omkring denne regering, kan vide, at der er andre muligheder.

Vi har under behandlingen af finanslovsforslaget og de ændringsforslag, vi har stillet, mulighed for at markere vores synspunkt med hensyn til, hvad der skulle ske med dette finanslovsforslag, og vores politik. Den markeringsmulighed har vi som andre partier brugt, og dermed har vi i og for sig demonstreret også ad denne vej, at der er muligheder for en anden politik, hvis der ellers er politisk tilslutning dertil. Men da vi også gerne vil være et ansvarligt parti, uagtet ingen regering indtil nu har villet forhandle med os om noget som helst stort set, vil vi også denne gang stemme ja til finanslovsforslaget, for landet skal regeres, og vi er også medansvarlige for en række af udgifterne. Der er mange, vi helst havde undværet, og der er på et par enkelte områder, som man har set af vores ændringsforslag, også nogle udgifter, vi godt kunne have ønsket sat op. Vi stemmer altså ja til finanslovsforslaget, men det er ikke et tillidsvotum til den økonomiske politik, regeringen fører.

Waldorff (VS):

Verden er fuld af sørgelige historier. Forhåbentlig var der en hel masse socialdemokrater, som havde lejlighed til at se Erik Knudsens stykke om påskeuppet i 1920 i fjernsynet i sidste uge. Det gav et lille indblik i socialdemokratiets historie. Det er en historie, der bl. a. handler om, at socialdemokratiske ministre deltager i kongens middags-selskab, samtidig med at de socialdemokratiske arbejdere kræver kongedømmet afskaffet og republikken indført.

Situationen er lidt anderledes i dag. Den placering, som kongen m/k har, er jo noget mere tilbagetrukket, men ingen er selvfølgelig i tvivl om, at det stadig er den herskende

klasse, det er H. N. Andersens og ØKs arvtagere, det er storkapitalen, der serverer kalkunesteg for de socialdemokratiske ministre på Marienborg.

For arbejderne er det ikke kravet om monarkiets afskaffelse, der i dag står på dagsordenen. Det er mere beskedne ting, kan man nok sige. Det er en indsats mod arbejdsløsheden, bevarelse af reallønnen og nedsættelse af arbejdstiden. De forhåbninger, som datidens arbejdere nærede, bl. a. på baggrund af Sovjetrepublikkens sejr, er i dag gjort til skamme ikke kun af de ledere, som tilside-satte arbejderkrav til fordel for ministertaburetter, men også af den kommunistiske verdensbevægelses degeneration. Vore dages europæiske arbejderklasse står over for den opgave at skulle opbygge en ny revolutionær bevægelse uden om det socialdemokratiske parti, men med de socialdemokratiske arbejdere, en revolutionær bevægelse, som kan knuse den kapitalistiske udbytningsmaskine og åbne muligheden for et socialistisk samfund, som er bygget på arbejderklassens kontrol med sin egen tilværelse.

Der ligger mildt sagt en verden mellem det mål og så det bureaukratiske smånusseri med en kapitalistisk finanslov, som vi står med i dag. Men også de sørgelige historier kan man lære noget af. Finansloven er et glimrende udtryk for den sump, som det socialdemokratiske klassesamarbejde har ført arbejderbevægelsen ud i, og det må tjene som en advarsel imod arbejdernes fortsatte støtte til den socialdemokratiske politik.

Selv om det selvfølgelig langtfra er det socialistiske perspektiv, som har domineret diskussionerne på arbejdspladserne og i den socialdemokratiske bevægelse, så er rystelserne i socialdemokratiet jo udtryk for det grundlæggende dilemma i den socialdemokratiske politik, nemlig troen på, at det lader sig gøre samtidig at forvalte en kapitalistisk stat og at varetage arbejderklassens interesser. Det er det centrale problem, selv om det kan være meget vanskeligt at få øje på det i al den ufrivillige komik, som det socialdemokratiske opgør byder på.

Når eksempelvis Thomas Nielsen og statsminister Anker Jørgensen opfører sig som et par teenagere, der let frusterede hele tiden går og slår op med hinanden, så er det jo ikke, fordi de er uenige om, at der skal føres indkomstpolitik, men fordi der er uenighed

[Waldorff]

om den nærmere udformning og gennemførelse af indkomspolitikken, og så også et par andre ting, men det kommer nok ikke finansloven ved.

Når den forhenværende socialdemokratiske gruppeformand, hr. Risgaard Knudsen, viser, at han stadig kan give den i rollen som rigstaktiker ved at trække tæppet væk under makkerparret Jørgensen-Christoffersen – det sker i parentes bemærket ved, at man blot siger, at venstre træder i spinaten, når de begynder at offentliggøre hemmelige aftaler, og derved bekræfter man selvfølgelig, at de eksisterer – så er det ikke, fordi han tager afstand fra krisepolitikken, men fordi han ser det som sin opgave at bringe socialdemokratiet, ikke arbejderklassen, men socialdemokratiet, nogenlunde helskindet gennem krisen.

Men bag alle disse forskellige manøvrer ligger det reelle, nemlig at jo længere socialdemokratiets krisepolitik bliver ført ud i sine konsekvenser, jo mere indlysende bliver det, at denne krisepolitik bygger på en undertrykkelse af arbejderklassen. Skællene falder fra øjnene på flere og flere socialdemokratiske tillidsfolk. Det bliver mere og mere indlysende, at arbejderinteresser ikke kan blive varetaget igennem en socialdemokratisk krisepolitik. Deraf kommer rystelserne i socialdemokratiet, selv om det langt fra er det, der erkendes som problemet i socialdemokratiet.

Regeringsdannelsen med venstre har haft stor betydning for udløsningen af konflikterne og udløsningen af rystelserne i socialdemokratiet, men med hensyn til udformningen af krisepolitikken er der ikke sket afgørende principielle ændringer. Det er en af de meget få ting, som vi kan give finansministeren ret i.

At vi anser det for en vigtig opgave at bekæmpe SV-regeringen, hænger nok så meget sammen med, at vi mener, at denne regering betyder en større styrke bag krisepolitikken. Efter al sandsynlighed er der tale om, at vi her har fået en førsteudgave af en blok af partier, der ser det som sin opgave at gennemføre den politik, som det europæiske borgerskab finder nødvendig i de kommende år.

Hvad det er for en politik, er blevet lidt mere klart for folk her under forhandlingerne om det udvidede valutasamarbejde i EF. Den danske regering har taget et meget bety-

deligt skridt i EF-integrationen. Man har bundet sig til en økonomisk politik efter vesttysk model. Slangesamarbejdet med stabilisering af valutaerne betyder, at man lægger hovedvægten på antiinflationspolitikken. Det betyder, at nedbringelse af betalingsbalanceunderskuddet har topprioritet. Det betyder nedskæringer i de statslige udgifter. Det betyder finanspolitiske stramninger og andre indgreb mod det, der nok så nydeligt kaldes »omkostningerne«, men som på dansk hedder »arbejderlønningerne«.

Udviklingen af EFs økonomiske politik sker i meget høj grad med Vesttyskland som drivkraft. Vesttyskland har en klar interesse i at få skabt et ensartet, stabilt europæisk marked, ikke mindst under indtryk af, at Vesttyskland jo ikke i længden kan se bort fra sine egne krisetendenser.

Men det vil være forkert at se dette her som et nationalitetsspørgsmål. Der er ikke tale om, at Danmark ufrivilligt underordner sig nogle andre lande. Det, der er tale om, er, at det europæiske borgerskab, kapitalister i Danmark, kapitalister i Vesttyskland, kapitalister i Frankrig osv., har en fælles interesse i det projekt, som socialdemokrater i EF bygger ivrigt med på, nemlig en europæisk økonomisk supermagt, dels fordi en sådan supermagt er et nyttigt instrument i den diskrete handelskrig imod USA og Japan, dels fordi en sådan supermagt er et særdeles velegnet instrument imod den europæiske arbejderklasse.

Den økonomiske politik herhjemme, som den også kommer til udtryk i finanslovsforslaget, er en simpel overføring af EF-politikken. En for en kan man tage målsætningerne bag finanslovsforslaget og sammenligne dem med EFs direktiver for den økonomiske politik og se, at det passer. Topprioritering af betalingsbalanceproblemerne, begrænsning af de statslige udgifter, finanspolitiske stramninger, indkomspolitik – i ét og alt en krisepolitik, som vælter byrden over på arbejderne. Det er det, som går igen og igen, når man pløjer alle rapporterne igennem fra regeringen, fra det økonomiske råd og fra Arbejdsgiverforeningen.

Selv om det efterhånden er blevet skubbet helt i baggrunden i regeringens politik, så bliver man desværre nødt til at indrømme, at vi har en arbejdsløshed på 185.000 på årsbasis. I modsætning til tidligere, og det er mu-

[Waldorff]

ligvis et resultat af regeringssamarbejdet med venstre, har man opgivet at dække sig ind under en eller anden beskæftigelsesplan af tvivlsom virkning. Det bliver mere og mere åbenlyst, at arbejdsløsheden bruges som et instrument til at presse arbejderklassen til at få indkomstpolitikken ført igennem.

Nu kan man selvfølgelig ikke sådan ligeud skrive, at man har opgivet at gøre noget ved arbejdsløsheden, og derfor påstår man også fra regeringens side og fra de borgerlige økonomers side, at man har en udvej, man har en plan, siger man, man kan på længere sigt skabe fuld beskæftigelse. Ved at forbedre konkurrenceevnen, ved at føre indkomstpolitik, ved at føre antiinflationspolitik kan man forbedre betalingsbalancen og skabe flere arbejdspladser.

Det er en politik, som VS kalder internationalt skruerbrækkeri, hvis arbejderne går med til det. Det er en politik, hvor man tvinger arbejderne til at underbyde deres kolleger i andre lande for at sikre »deres« – jeg håber, man hører gåseøjnene – kapitalister en konkurrencefordel.

Men dertil kommer selvfølgelig de indbyggede modsigelser i selve den økonomiske model. For det første betyder indgreb i reallønnen en trussel mod hjemmemarkedet. For det andet betyder en antiinflationspolitik gennem finanspolitiske stramninger, at man hæmmer den vækst, som man håber kan trække kapitalismen op ved håret. Det er et problem, som er åbent erkendt af bl. a. det økonomiske råd, men man undlader meget omhyggeligt at drage nogen konklusioner af det.

For det tredje betyder denne politik, hvor de industrialiserede lande gensidigt forsøger at eksportere arbejdsløsheds- og betalingsbalanceproblemerne til hinanden, en forstærkelse af stagnationstendenserne. Og for det fjerde betyder profitforøgelsen, som yderligere støttes af de stigende kapitaltilskud, at man fremmer den tendens til overinvestering, som man har kunnet se igennem de sidste 15 år i Vesteuropa, og som fremfor noget kan gøre krisen permanent. Og det er jo unægtelig noget helt andet end den langsigtede løsning på arbejdsløsheden, som man påstår at man er i gang med.

I forbindelse med finanslovsforslaget snakkes der meget om betalingsbalance, inflation, omkostninger, renteniveau og den slags ting,

især fra regeringspartierne side, men der snakkes forbavsende lidt om, hvilke omkostningerne, både økonomisk og menneskeligt, indkomstpolitikken har for arbejdere, funktionærer, uddannelsessøgende og andre, og det er i hvert fald bemærkelsesværdigt for det regeringsparti, som kalder sig et arbejderparti.

Lad os først tage problemerne omkring reallønnen. Her har vi oplevet finansministeren på slap line forsøge at manipulere sig igennem med en bortforklaring af det faktum, at arbejdere og funktionærer vil få en reallønsnedgang. I forlængelse af den reallønsnedgang, man har været udsat for i 1978, vil der komme en reallønsnedgang i 1979. Manipulationen foregår ved, at finansministeren skiftevis taler om realløn, disponibel realløn og forbrugsudvidelse, alt efter hvad der i den givne situation er mest bekvemt.

Regeringens påståede forbrugsudvidelse på 1-2 pct. bygger på den forudsætning, at forbrugerpriserne i 1979 kun stiger 5 pct. Det er mere end tvivlsomt. For det første er det ikke set i umindelige tider, at priserne kun skulle stige 5 pct. For det andet er der ikke noget i det nuværende pristempe – hvor der oven i købet er prisstop – som antyder, at man kan holde prisstigningerne nede på 5 pct. Men selv hvis det skulle blive tilfældet, selv hvis der blev en eller anden beskeden forbrugsudvidelse på mellem 1 og 2 pct., så undlader man omhyggeligt at gøre opmærksom på, at en betydelig del af den forbrugsudvidelse stammer fra pensionsforhøjelserne. Dertil kommer den tilgang til arbejdsmarkedet, som man forventer, og der er forskellige andre ting, som også er indregnet i forbrugsudvidelsen. Tilbage bliver altså med næsten 100 pct.s sikkerhed en forbrugsindskrænkning for den enkelte forsøger.

Dertil kommer, og det er nok så vigtigt, at den indkomststigning, som alt dette bygger på, selvfølgelig er helt skæv. Det mest præcise bud på indkomstfordelingen, vi har set, det er noget med 13 pct. til de selvstændige, 8 pct. til lønarbejdere i private erhverv og 6 pct. til de offentligt ansatte. Altså en fuldstændig hug- og stikfast reallønsnedgang for arbejdere og funktionærer, men muligvis en forbrugsudvidelse for de selvstændige. Jeg kan godt forstå finansministerens lommeregnerøvelser for at tilsløre denne kendsgerning, for det ville unægtelig være noget lettere at

[Waldorff]

få arbejderklassen til at sluge en reallønsnedgang, hvis man kunne bilde den ind, at den fremgang, den har udsigt til, blot bliver en lille smule mindre.

En anden af de forringelser, som krisepolitikken påfører arbejderklassen, er jo arbejdsløsheden. Som det allerede er sagt, er der ikke nogen udsigt til, at SV-regeringens krisepolitik kan løse noget som helst, lige så lidt som den tidligere socialdemokratiske regerings politik har kunnet løse noget som helst.

Vi har nu oplevet at stå her år efter år og argumentere for, at regeringens spådomme om udsigterne for arbejdsløsheden var alt for optimistiske, og hver gang er vi blevet mødt med hele dynen af argumenter fra de borgerlige økonomer, selvfølgelig udtrykt gennem regeringen. Alligevel har vi faktisk fået ret, også i 1978. Regeringen stod for næsten præcis et år siden her og sagde 165.000 arbejdsløse. Det blev 185.000 arbejdsløse. Nu siger man 185.000 arbejdsløse på årsbasis, og det gør man bl. a. på baggrund af nogle fuldstændig urealistiske forudsigelser om, hvordan SV-aftalen vil virke. Selv med gennemførelsen af ting som efterlønnen og denne jobtilbudsordning vil arbejdsløsheden stige. For os er det ret umuligt at forudsige, hvor meget arbejdsløsheden vil stige, for økonomerne har det jo med ikke at være alt for meddelssomme med deres beregninger, hvis de går imod regeringen.

Arbejdsløsheden holdes jo med vilje højt for at nedbringe betalingsbalanceunderskuddet. Betalingsbalanceproblemerne er i det hele taget det vigtigste argument for den reaktionære krisepolitik. VS har afsløret – og det står stadig uimodsagt – at betalingsbalanceargumentet ikke er noget værd som et argument imod at gøre noget ved arbejdsløsheden. Ved gennemførelse af en alternativ energiforsyning, opgivelse af a-kraft, nationalisering af Nordsøgassen, forbedring af den offentlige service, boligbyggeri og mange andre ting ville en masse mennesker kunne komme i arbejde, oven i købet, det skal ikke forties, med en mindre forbedring af betalingsbalancen.

Socialdemokratiet ønsker det ikke, det er nemlig uforeneligt med den borgerlige politik, man fører. De borgerlige ønsker det slet ikke. De ønsker at opretholde en stor ar-

bejdsløshed, fordi det nemlig er et redskab for det løntrykkeri, som man kører på med.

Bare de to områder, som her er nævnt, reallønnen og arbejdsløsheden, er tilstrækkelige til at vise, hvad arbejderklassen kan forvente sig af krisepolitikken fremover. SV-regeringen har mere eller mindre frivilligt, må man sige, gjort klart, hvad der er i vente ved de kommende overenskomstforhandlinger. En nulløsning, siger regeringen, hvad enten det bliver igennem direkte indgreb, som venstres sekretariat siger er aftalt imellem parterne, eller det bliver igennem øgede skatter og afgifter som resultat af en lidt for vellykket overenskomstafslutning, som økonomiministeren siger.

Indkomstpolitikken er en samlet politik. Den omfatter lønpolitik, stram finanspolitik, skattepolitik, boligpolitik og erhvervs politik. På alle disse områder har regeringen tonet fuldstændig rent flag. Al kosmetikken omkring indkomstpolitikken er efterhånden vasket af. Skatte- og boligreformen, som skulle have været et plaster på såret, er droppet. Værdistigningsafgiften kommer formentlig aldrig, og hvis den gør det, så er det nok for at lette det for landbruget og ejerlejlighedsspekulanterne, eventuelt er det for at beskatte almindelige lønmodtageres boligforbrug. Og oven i det kommer erhvervs politikken; virksomhedsejerne får simpelt hen tilskud og støtte som aldrig før. Det er præcis, hvad man mener i socialdemokratiet og i regeringen, når man siger, at indkomstpolitikken skal omfatte alle former for indkomster.

Over for dette frontalangreb har LO afsløret sin elendighed som et redskab for varetagelsen af arbejdernes interesser. I LO accepterer man indkomstpolitikken, men i en anden udgave, nok i en mindre asocial udgave end regeringens. Men lanceringen af ØD-kravet gør i hvert fald ikke indkomstpolitikken mindre asocial. Uden baggrund overhovedet i krav fra arbejdspladserne har LO i virkeligheden tilbudt regeringen et mere smidigt instrument til tvangsopsparing, et mere smidigt instrument til gennemførelse af indkomstpolitik.

I det hele taget er det nok nødvendigt at understrege, at LO-toppen og forbundsledelserne har et meget betydeligt, et meget stort ansvar for, at arbejderklassen i dag står så svagt rustet til at møde kriseangrebene. Det

[Waldorff]

har vi sagt utallige gange, og det må vi blive ved med at sige.

Men vi vil godt sige noget mere denne gang. Der er faktisk ved denne overenskomstssituation fremkommet et krav fra Specialarbejderforbundet, som indeholder nogle perspektiver, det er værd at diskutere og trække frem.

Det er kravet om, at fagbevægelsen sikrer sig en genforhandlingsret som en sikkerhed for at kunne møde de nye afgifter og de nye skatter, som er undervejs, med krav om økonomisk kompensation. Netop fordi man må gøre sig klart, at der ikke findes noget parlamentarisk svar på krisen, at der ikke findes noget parlamentarisk alternativ, som kan føre en arbejderpolitik, er der grund til at bryde med det traditionelle overenskomstsystem for også ad den vej at styrke udviklingen af den arbejdspladsbevægelse, som er det eneste, det absolut eneste, som kan slå indkomstpolitikken i stumper og stykker.

Målet i dag for arbejdspladserne og målet for VS er at arbejde på at slå indkomstpolitikken tilbage. Det betyder, at arbejderbevægelsen må bryde de lænker, som forhindrer en styrkelse af forsvarskampen. Det betyder også, at isolationen af de mange forskellige bevægelser må brydes, at der må skabes en sammensvejsning af alle de kræfter, som vender sig imod krisepolitikken. Men deri ligger altså også en begyndelse til det langsigtede mål, nemlig en kim til skabelsen af en revolutionær bevægelse, som kan feje borgerskabet til side en skønne dag.

Formanden:

Det var ordførernes første omgang. Ud over ordførerne har hr. Tyroll indtegnet sig. Efter hr. Tyroll afbryder vi mødet og starter med ministrene i morgen.

Tyroll (VS):

VS' ordfører har lige ridset en række hovedpunkter i borgerskabets internationale strategi op, bl. a. hvordan betalingsbalanceproblematikken bruges som et ideologisk våben over for arbejderklassen for at kunne gennemføre et internationalt skruerækkeri i form af nationale indkomstpolitiske linjer, i form af national lønpolitik.

Gennem slangesamarbejdet på valutaområdet har regeringen bundet sig til at fastholde den hidtidige omfordelingspolitik til fordel for kapitalisterne. De multinationale gigantkapitalister har virkelig fået held med deres forehavende. De socialdemokratiske partier i de enkelte nationalstater er i høj grad blevet bundet på hænder og fødder. Muligheden for at føre en selvstændig politik er sat over styr. Den undergraves også af den fortsatte integration i EF.

Den internationale binding kommer også til udtryk i splittelsen i den socialdemokratiske arbejderbevægelse her i landet. Socialdemokratiet er som statsbærende parti blevet bastet og bundet til den borgerlige krisepolitik, som partiet har ført med eller uden partnerskabet med venstre.

LO har svært ved at forstå, at det bl. a. er disse bindinger, der er begrundelsen for den ringe indflydelse, som LO har fået tildelt på udformningen af krisepolitikken. Der trænges nok til lidt familievejledning over for det had-kærlighedsforhold, der er blevet resultatet af de her nævnte bindinger til de internationale kapitalister.

Men endnu mere påkrævet er det at fastholde, hvad det er for en udvikling, og hvad det er for et samfund, der bliver resultatet af de krampagtige forsøg på at redde det kapitalistiske system igennem dets indbyggede kriseproblemer.

Hr. Waldorff har vist, hvordan det finanslovsforslag, som her er til behandling, er et knæfald for borgerskabets og kapitalisternes internationale kamp for at vælte krisens omkostninger over på lønarbejderne. SV-regeringens ændringsforslag til det oprindelige finanslovsforslag gør simpelt hen knæfaldet til en maveplasker. SV-regeringens dannelse er optakt til i værste fald en 6-7 års hårdhændet lønpolitik. Der er da heldigvis en række besværligheder med at få den fastholdt.

Samtidig viser de seneste års udvikling en uhyggelig konsekvens for samfundsudviklingen som følge af statsmagtens forsøg på at opretholde sin kontrol med arbejderklassens interessekamp. Statsmagten med socialdemokratiet ved roret har stædigt fastholdt sin politik og har søgt at tilvejebringe repressaliemuligheder over for lønarbejdere, der fastholder deres interesser.

[Tyrol!]

Udviklingen har været kendetegnet af en kraftig centralistisk udvikling i statens magtapparat. Når lønarbejdere har sat sig til modværge mod angrebene på deres realløn via det såkaldt frie boligmarked, som socialdemokratiet har medvirket til at søge fremmet, så har statsmagten, de borgerlige og socialdemokratiet, gennemført repressaliumuligheder. Når lønarbejdere i boligkvartererne har aktioneret mod huslejstigninger i forbindelse med fupmoderniseringer, har aktioneret mod ejerlejlighedsspekulation m. m., så har statsmagten meldt sig med repressalier over boligsikringen og nu også boligydelsen til pensionister, repressalier i form af forsøg på at åbne for udstykning af almennyttigt boligbyggeri i ejerlejligheder for at gøre truslen om tvangsauktion reel, repressalier over bistandsloven og også ved arbejdskampe.

I forhold til arbejdsmarkedet har fastholdelsen af lønpolitikken betydet angreb på arbejderklassens hævdevundne kampmidler. Det drejer sig om angrebet på de fysiske blokader, kriminaliseringen af dette kampvåben. Lovgivning via et cirkulære, der tydeliggør politivedtægten, som det hedder. En tydeliggørelse, der har ført til grove politioverfald på lønarbejdere, der fastholder det hævdevundne kampmiddel og forsøger at fastholde deres realløn. En tydeliggørelse, der har medført udvikling af farlige politigreber, som styrker politivolden i anvendelse mod arbejdere i kamp. Forsøg på kriminalisering af offentliggørelse af navne på skruerbrækkere, som det er set ved flere aktioner til forsvar mod arbejdsløshed og angrebet på reallønnen. Vi har set, hvordan folketinget har forivret sig for at fastslå ulovligheder i forbindelse med BT-konflikten.

Det er alt sammen resultater af de bindinger til den internationale kapitalistiske krisepolitik, som hr. Waldorff ridsede op, alvorlige resultater, der uddybes kraftigt af de mange indgreb i overenskomsterne, en tiltagende centralisering, der havner i, at statsmagten direkte dikterer løn- og arbejdsforhold via de foreslåede trepartsdrøftelser, som også har været foreslået af Landsorganisationen.

Det betyder i givet fald en definitiv begrævelse af de såkaldt frie forhandlinger, undergravelse af demokratiet i fagbevægelsen og af fagbevægelsens troværdighed, hvis ikke der bliver taget til genmæle over for denne udvikling.

Her drejer det sig om, hvorvidt der i den forestående overenskomstkamp er en troværdig holdning til stede hos Landsorganisationen, når den for øjeblikket melder sig med en vis uvilje imod indkomstpolitikken. Der er ikke reel vilje til stede. Der er tale om, at man vil gøre sig til talsmand for en alternativ krisepolitik, som i hvert fald ikke kan gøres til VS' krisepolitik.

Der er tale om en såkaldt aktiv erhvervs politik, hvor man skal bruge en tvangsopsparring via ØD til at omstrukturere erhvervslivet i retning af, at man kan få gennemført en produktion inden for en avanceret teknologi, færdige produktionsanlæg osv., som man mener kan eksporteres til lande, hvor de har en lavere arbejds løn.

Dette er i virkeligheden udtryk for, at man søger at gennemføre en form for nyimperialisme. Man søger herigennem at fastholde produktioner her i landet, som kan være baseret på bl. a. en høj arbejds løn, og derigennem altså flytte en hel del indtægter fra u-landene, fra dårligt udviklede lande, over til de såkaldte i-lande, til de veludviklede lande. Det er ikke en politik, som vi kan støtte fra VS' side. Der er tale om, at man faktisk ikke får opprioriteret den internationale solidaritet mellem arbejderklasserne i forskellige lande.

Men det er ikke nødvendigt at gå nærmere ind i denne stillingtagen til LOs politik. Det er i højere grad nødvendigt at se på, hvilke muligheder der melder sig for at få en reel kamp imod den regering, der sidder, og dens overgreb på arbejderklassen op at stå.

Dér har vi set, at folk på arbejdspladserne bl. a. har vendt sig imod den centralisering, som LO har været med til at udvikle omkring overenskomstindgåelsen, imod den frasortering af arbejdspladsernes krav, som man er gået med til, når man har accepteret den indkomstpolitiske linje, hvad man har gjort ved de forudgående overenskomstforhandlinger. Man har direkte accepteret det og sagt, at man ville betræde den smalle vej og frasortere overenskomstkravene. Selv om de er vedtaget af en overvejende majoritet ude omkring i distrikterne, i fagforbundene, så har man vist vilje til at frasortere dem. Man har vist, at man faktisk ville medvirke til en undergravelse af de faglige organisationer.

Der har vist sig en modstand imod dette i form af, at man rundt omkring på arbejds-

[Tyrol]

pladserne afviser udtagelsen af ØD-kravet som et centralt krav. Nu siges det, at det er lagt til side, så det ikke længere kan blokere overenskomstforhandlingerne, men der er tale om, at det kommer op igen, efter hvad Landsorganisationen siger, hvis der kommer et politisk indgreb – og en eller anden form for politisk indgreb er der jo lovet. Det vil sige, at vi højst sandsynligt kan se i øjnene, at man ønsker at køre de faglige aktioner over i en aktion for ØD, som der ikke er reel interesse for ude på arbejdspladserne.

Derfor ønsker vi, for at få et reelt indhold i disse overenskomstkampe og i kampen mod SV-regeringen, at pointere, at det, der må være indholdet, det må være kampen imod indkomspolitikken, kampen imod de centraliseringer, som er et resultat af gennemførelsen af den indkomstpolitiske linje. Der har vist sig modstand imod trepartsdrøftelserne, hvor der fra fleres side direkte er stillet krav om boykot af disse drøftelser. Det er selvfølgelig krav, som VS vil støtte ude omkring i aktiviteterne på arbejdspladserne og i fagforeningerne for at få gennemtvunget en reel boykot af disse trepartsdrøftelser, at man altså ikke går ind i disse trepartsdrøftelser med ØD-kravet som det væsentlige.

Der er rejst et krav, der viser modstanden imod den fredspligt, som er blevet et resultat af overenskomstinstitutionen, som socialdemokratiet har medvirket til at opbygge den, som viser en vilje til at bryde med fredspligten. Det er kravet om genforhandling af overenskomstresultatet, i det øjeblik der bliver foretaget de bebudede indgreb fra regeringens side, hvis der bliver tilkæmpet nogle væsentlige resultater fra arbejdspladsernes og fra fagforeningernes side i overenskomstaktiviteterne. Det er et krav om, at man herigenem vil afvise den regning, som SV-regeringen har lovet at den vil udskrive, hvis man får sådanne resultater. Man vil sende den videre til arbejdsgiverne. Det er ikke en permanent løsning blot at kræve genforhandling; den permanente løsning må være, at vi kommer frem til den frie strejkeret, så man er i stand til løbende at kæmpe imod disse overgreb og undergravninger af overenskomsterne, som vi har set gentagne gange.

Vi har også set, at en reel kampvilje er til stede i fagbevægelsen, ved at man ønsker at bryde med det fagretlige system, ønsker at bygge aktiviteterne i fagbevægelsen op nede-

fra, dér, hvor de ellers stopper, hvis man accepterer de fagretlige bindinger. Det er igenem organiseringer på de enkelte arbejdspladser, tillidsmandsringe, hvorigenem man kan komme i kontakt med hinanden og støtte de kampe, som kan komme i gang imod overenskomstindgrebene, imod overgrebene via finanspolitikken på de overenskomster, der er indgået. Det er den vej, der skal betrædes for at styrke kampen imod de statslige indgreb i arbejdsmarkedets forhold.

Formanden:

Jeg skal som sagt her afbryde forhandlingen, og i morgen begynder vi så med ministrene og derefter ordførernes anden omgang.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er herefter ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Alfred Hansen (DR) og Ib Christensen (DR) har meddelt mig, at de ønsker til økonomiministeren at stille følgende:

Forespørgsel.

»Hvilke oplysninger kan regeringen give om den indflydelse, som den høje indenlandske rente og udlånsloftet har på erhvervslivets omkostninger og dermed på konkurrenceevnen og beskæftigelsen?«

(Forespørgsel nr. XI).

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udv. om offentlige arbejder (14/12 78):

Udtræder: Jes Schmidt
Ny stedf.: Bollmann

Markedsudvalget (14/12 78):

Udtræder: Schak Nielsen
Nyt medlem: Ib Christensen

Boligudvalget (14/12 78):

Udtræder: Kaj Hansen
Nyt medlem: Freddy Madsen